

**รายงานผลการดำเนินงาน
ป้องกันและปราบปราม
การค้ำมนุษย์ของประเทศไทย
ประจำปี 2556**

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ของประเทศไทย ประจำปี 2556

	หน้า
ก. บทนำ	5
ข. ผลงานที่เด่นของปี 2556	7
ค. ความก้าวหน้าและความสำเร็จในปี 2556	10
1. ด้านการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย	10
2. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ	30
3. ด้านการป้องกัน	41
4. ด้านนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ	57
5. ด้านความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และความร่วมมือระหว่างประเทศ	62
ง. แผนการดำเนินงานต่อไป	70

ก. บทนำ

ด้วยสภาพภูมิประเทศของไทยซึ่งมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายพันกิโลเมตร และยังเป็นศูนย์กลางของการคมนาคมในภูมิภาค ทำให้สะดวกต่อการโยกย้ายถิ่นฐานของแรงงานจำนวนมาก ทั้งที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย รวมทั้งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย ทำให้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านต้องการเคลื่อนย้ายเข้ามาประเทศไทยจำนวนมาก เพื่อหางานทำที่มีรายได้ดีกว่าในประเทศของตน อีกทั้งผู้ประกอบการของไทยก็มีความต้องการแรงงานต่างด้าวมาทำงานบางประเภทที่คนไทยไม่นิยมทำ เช่น งานกรรมกร งานในอุตสาหกรรมประมงและประมงต่อเนื่อง จึงเกิดขบวนการนำพาหรือหลอกลวงทั้งจากประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง เช่นเดียวกับแรงงานไทยและคนไทยจำนวนไม่น้อยก็ต้องการเคลื่อนย้ายไปทำงานในต่างประเทศ ทั้งที่เดินทางโดยสมัครใจ และที่ถูกหลอกลวงว่าจะได้รายได้ที่มากขึ้น ตลอดจนค่านิยมทางวัตถุ ซึ่งจากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จึงทำให้คนไทยและคนต่างด้าวจำนวนหนึ่งตกเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ทั้งในประเทศตนเองและประเทศอื่น ดังนั้น แม้ว่าประเทศไทยจะพยายามดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ แต่ก็ยังประสบปัญหาการค้ามนุษย์เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก โดยรูปแบบของการค้ามนุษย์ที่พบในไทย คือ การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการนำคนมาขอทาน

ประเทศไทยได้พยายามดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มาอย่างต่อเนื่อง โดยได้ประกาศใช้**พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551** และมีกลไกการดำเนินงานที่สำคัญตามกฎหมาย คือ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในเรื่องนี้ และยังมีคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติและติดตามการดำเนินงานของทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

ต่อมารัฐบาลไทยได้ประกาศใช้นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นแผนระยะยาว 6 ปี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2559 โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา รายงานการค้ามนุษย์และข้อเสนอแนะของสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และสหรัฐอเมริกา ตลอดจนได้ดำเนินงานภายใต้หลักการ **5P ทั้งด้านการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย** มีการจัดตั้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเรื่องการค้ามนุษย์เป็นการเฉพาะ ทั้งในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด **ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ** เน้นการทำงานรูปแบบทีมสหวิชาชีพ เพื่อให้การคุ้มครองผู้เสียหายทั้งคนไทยและคนต่างด้าว โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เสียหายเป็นสำคัญ **ด้านการป้องกัน** ได้ตระหนักถึงความรู้แก่ประชาชนกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานต่างด้าว เพื่อให้ได้รับรู้ถึงสิทธิและช่องทางที่จะขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ **ด้านนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ** รัฐบาลไทยได้แสดงเจตจำนงอย่างยิ่งในการต่อต้านการค้ามนุษย์ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานเรื่องนี้ จำนวน 235 ล้านบาทเศษ และเผยแพร่แผนปฏิบัติการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน **ด้านความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ** รัฐบาลไทยได้สนับสนุนและดำเนินงานร่วมกับองค์กรเอกชนและภาคประชาสังคมอย่างใกล้ชิดในการต่อต้านการค้ามนุษย์และส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ทั้งในรูปแบบทวิภาคี และพหุภาคี

รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี 2556 ได้นำเสนอถึงจุดเน้น ความก้าวหน้า และความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมในปี 2556 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งการดำเนินการอื่นเพิ่มเติมโดยรัฐบาลไทยและทุกภาคส่วนของไทย ตลอดจนแผนการดำเนินงานในปี 2557 ที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานของประเทศไทยมีความต่อเนื่องและเข้มข้นมากขึ้น ซึ่งได้สะท้อนการดำเนินการที่ต่อเนื่องตามแผนปฏิบัติการต่อต้านการค้ามนุษย์ ประจำปี 2555 - 2556 ที่ประเทศไทยได้เสนอต่อสหรัฐฯ เมื่อเดือนมีนาคม 2555 และการดำเนินการตามข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในรายงานการค้ามนุษย์ของสหรัฐฯ รวมทั้งข้อเสนอแนะของสำนักงานติดตามและต่อต้านการค้ามนุษย์ กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ในโอกาสต่างๆ

การประชุมหารือระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กับเอกอัครราชทูต Luis CdeBaca

ข. ผลงานเด่นของปี 2556

ในปี 2556 รัฐบาลไทยได้ใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการต่อสู้กับการค้ามนุษย์ ผ่านการประสานงานของหน่วยปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้มีการประสานงานกันมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนี้

ด้านการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย :

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการสูงสุด ได้บูรณาการการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น โดยได้ตรวจพบคดีค้ามนุษย์ที่เริ่มมีการสอบสวนในปีนี้มีจำนวน 674 คดี เป็นคดีแสวงประโยชน์ทางเพศ 520 คดี แรงงาน 80 คดี และนำคนมาขอตาน 74 คดี ในช่วงปี 2556 มีจำเลย 483 คน ถูกฟ้องคดีต่อศาล 386 คดี

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันและเข้าเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2556 รวมทั้งได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 ส่วนเรื่องการค้ามนุษย์ ประเทศไทยได้ประกาศใช้กฎหมายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ซึ่งจะทำให้ไทยปราบปรามการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการคัดแยกผู้เสียหายได้ดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพที่มีความรู้และประสบการณ์ จนทำให้ในปี 2556 มีผู้เสียหายมากกว่าในปี 2555 จำนวน 428 คน

กระทรวงแรงงานได้ลงโทษบริษัทจัดหางาน โดยเพิกถอนใบอนุญาต 2 บริษัท พักใช้ใบอนุญาต 4 บริษัท ดำเนินคดีอาญา 9 บริษัท อีกทั้งได้ดำเนินคดีกับสาย/นายหน้าเถื่อน 155 คดี

ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ :

ประเทศไทยได้เพิ่มความพยายามในการดำเนินการเพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถเดินทางและออกไปทำงานนอกสถานคุ้มครองได้ โดยในปี 2556 มีผู้เสียหายออกไปทำงาน 128 คน มีรายได้รวม 1,420,345 บาท

นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มแรงจูงใจให้ผู้เสียหายร่วมมือในการดำเนินคดี ด้วยการชี้แจงและช่วยเหลือให้เข้าถึงสิทธิทางกฎหมายต่างๆ เช่น

1. การช่วยเหลือให้ผู้เสียหายได้รับเงินค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา มีผู้เสียหายจำนวน 75 คน ได้รับเงินค่าตอบแทนเป็นเงินทั้งสิ้น 2,169,000 บาท

2. การช่วยเหลือจากเงินกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีผู้เสียหายจำนวน 525 คน ได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนฯ เป็นเงินทั้งสิ้น 4,359,227.35 บาท

3. การช่วยเหลือเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย มีผู้เสียหายจำนวน 68 คน ได้รับการช่วยเหลือในการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน เป็นเงินทั้งสิ้น 17,384,311 บาท

ด้านการป้องกัน :

ได้แบ่งแนวทางป้องกัน ประกอบด้วย การส่งเสริมการจ้างงานโดยภาครัฐ การตรวจสถานที่ / พื้นที่เสี่ยง ต่อการค้ามนุษย์ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ การอบรมให้ความรู้ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง โครงการ / กิจกรรมต่างๆ มุ่งเน้นการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนและการพัฒนาศักยภาพของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการประชุมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้เพิ่มการป้องกันด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้นในประเด็นที่เสี่ยงต่อปัญหาการค้ามนุษย์ ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานประมงจังหวัด และการป้องกันเพื่อลดการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กในภาคธุรกิจท่องเที่ยว

ด้านนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ :

รัฐบาลไทยได้จัดสรรงบประมาณเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินโครงการ / กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประจำปี 2556 รวม 198,009,439 บาท โดยไม่รวมเงินเดือนเงินค่าตอบแทนบุคลากร และเงินค่าบริหารจัดการ

นอกจากนี้ ในส่วนของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ยังได้สนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 37,346,518 บาท จำแนกเป็นภาครัฐ 46 องค์กร และองค์กรเอกชน 7 องค์กร โครงการส่วนใหญ่เป็นการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการดำเนินคดี สร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวังปัญหาในพื้นที่ และจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

ด้านความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และความร่วมมือระหว่างประเทศ :

องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และทุกภาคส่วน ได้มีความตื่นตัวอย่างมาก และตั้งใจร่วมมือกับภาครัฐเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ เช่น ผู้ประกอบการหลายแห่งได้ลงนามประกาศเจตจำนงเพื่อต่อต้านการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมาย แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ในธุรกิจการประมงและอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง นอกจากนี้ สมาคมการประมงแห่งประเทศไทยร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้พัฒนาหลักสูตรความปลอดภัยในการทำงานในภาคประมงทะเล และจัดทำชุดปฐมพยาบาลไว้ในเรือประมงเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

สำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศ อยู่ระหว่างการเจรจาหรือเพื่อจัดทำบันทึกความเข้าใจในการต่อต้านการค้ามนุษย์ระดับทวิภาคีกับประเทศอื่นเพิ่มเติม เช่น มาเลเซีย จีน และส่งเสริมความร่วมมือในระดับพหุภาคี ทั้งการจัดประชุมระหว่างประเทศ / ศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแบ่งปันตัวอย่างที่ดีในการดำเนินงานระหว่างกัน

ค. ความก้าวหน้าและความสำเร็จในปี 2556

ประเทศไทยได้ดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยยึดหลักการดำเนินงานตามมาตรฐานสากล ที่เรียกว่า 5P และมีความก้าวหน้าและความสำเร็จในปี 2556 ดังนี้

1. ด้านการดำเนินคดี

1.1 การบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยหน่วยปฏิบัติการปราบปรามการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการสูงสุด ได้เพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง อาทิเช่น สถานที่ที่มีการจ้างลูกจ้างต่างชาติเพื่อมาทำงาน สถานที่เสี่ยงต่อการค้าประเวณี หรือเสี่ยงต่อการนำคนมาขอทาน โดยในปี 2556 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญมากที่สุดกับการต่อสู้กับการปราบปรามการค้ามนุษย์จากการค้าประเวณีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี การบังคับใช้แรงงานในเรือประมง และการนำคนมาขอทาน

ในปี 2556 มีคดีที่เริ่มสอบสวนในปีนี้ 674 คดี ทั้งที่เกิดในและนอกราชอาณาจักร เป็นคดีแสวงประโยชน์ทางเพศ 520 คดี แรงงาน 80 คดี และนำคนมาขอทาน 74 คดี เป็นคดีที่สอบสวนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และพนักงานอัยการ จำนวนคดีที่สอบสวนย้อนหลัง 5 ปี ปรากฏตามตารางที่แสดงข้างล่างนี้

สถิติคดีที่เริ่มสอบสวน					
ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	ร้อยละที่เพิ่ม / ลด	รูปแบบการแสวงหาประโยชน์		
			เพศ	แรงงาน	ขอทาน
2552	103	+ 194.3*	63	28	12
2553	81	- 21.4	65	12	4
2554	97	+ 19.8	74	19	4
2555	306	+ 215.5	226	44	36
2556	674	+ 120.2	520	80	74

*หมายเหตุ ในปี 2551 มีคดีที่เริ่มสอบสวน จำนวน 35 คดี

1.2 การดำเนินคดีและการพิพากษาลงโทษ

1.2.1 การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจรับผิดชอบการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ในแต่ละพื้นที่และให้ทำงานร่วมกับพนักงานอัยการอย่างใกล้ชิดมากขึ้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการมอบหมายให้มีตำรวจที่รับผิดชอบการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ในแต่ละพื้นที่ และปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานอัยการ รวมถึงการจัดประชุมเป็นประจำและประสานงานในแต่ละระดับ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการสืบสวนสอบสวน และมีการยื่นฟ้องต่อศาลให้ลงโทษบทหนักต่อผู้ค้ามนุษย์

1.2.2 การดำเนินคดีในปี 2556

พนักงานอัยการได้ฟ้องคดีต่อศาล จำนวน 386 คดี จำเลย 483 คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีที่ฟ้องใน 4 ปีก่อนหน้านั้น จะเห็นได้ว่าคดีที่ฟ้องต่อศาลมีจำนวนสูงขึ้นมาก ปรากฏตามตารางที่แสดงข้างล่างนี้

สถิติการฟ้องคดีต่อศาล									
ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	ร้อยละที่เพิ่ม /ลด	จำนวนจำเลย	รูปแบบการแสวงหาประโยชน์					
				เพศ		แรงงาน		ขอตาน	
				คดี	คน	คดี	คน	คดี	คน
2552	38	+ 171.4*	64	23	38	11	21	4	5
2553	57	+ 50.0	126	42	85	14	40	1	1
2554	59	+ 3.5	128	45	89	10	30	4	9
2555	56	- 5.1	93	46	72	9	20	1	1
2556	386	+ 589.3	483	298	374	37	53	51	56

*หมายเหตุ ในปี 2551 มีคดีที่พนักงานอัยการฟ้องต่อศาล จำนวน 14 คดี

1.2.3 ข้อมูลการพิพากษาลงโทษของศาลถึงที่สุด

ในปี 2556 มีจำเลย 225 คน ถูกดำเนินคดีในข้อหาการค้ามนุษย์ โดยจำนวน 77 คน ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 3 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี, จำนวน 30 คน ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุก 5 ปี แต่ไม่ถึง 7 ปี ทั้งนี้ ในระยะเวลา 5 ปี มีจำเลยถูกศาลพิพากษาและลงโทษ จำนวน 415 คน ใน 266 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.1 ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปี ขึ้นไป ปรากฏตามตารางที่แสดงข้างล่างนี้

สถิติการพิพากษาลงโทษของศาลถึงที่สุด					
บทลงโทษ	จำนวนจำเลยที่ถูกศาลพิพากษา (คน)				
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
จำคุก น้อยกว่า 6 เดือน	8	4	-	3	18
จำคุก 6 เดือน - ไม่ถึง 12 เดือน	1	0	-	-	13
จำคุก 1 ปี - ไม่ถึง 2 ปี	5	2	5	2	23
จำคุก 2 ปี - ไม่ถึง 3 ปี	5	13	12	-	35
จำคุก 3 ปี - ไม่ถึง 5 ปี	10	13	9	12	77
จำคุก 5 ปี - ไม่ถึง 7 ปี	4	9	12	14	30
จำคุก 7 ปี - ไม่ถึง 10 ปี	6	5	4	4	12
จำคุก 10 ปี - ไม่ถึง 15 ปี	1	-	3	12	3
จำคุก 15 ปี - ไม่ถึง 20 ปี	-	-	4	-	1
จำคุก 20 ปี - ไม่ถึง 30 ปี	-	-	2	-	9
จำคุก 30 ปีขึ้นไป	-	-	4	2	4
รวมจำเลยที่ถูกศาลพิพากษา	40	46	55	49	225
ร้อยละที่เพิ่ม / ลด	+ 1,900*	+ 15	+ 19.6	- 10.9	+ 359.2

*หมายเหตุ ในปี 2551 มีจำนวนจำเลยที่ถูกศาลพิพากษา 2 คน

1.2.4 ระยะเวลาการดำเนินคดี

ประเทศไทยได้นำเสนอระยะเวลาการดำเนินคดี ตั้งแต่การสอบสวน การฟ้องคดี และการพิจารณาคดีของศาลไว้แล้ว ในรายงานผลการดำเนินงานรอบแรกประจำปี 2556 ถึงแม้ว่าการดำเนินคดีค้ำมนุษย์บางคดีซึ่งเป็นคดีที่สนใจ กระบวนการยุติธรรมได้ใช้เวลานานหลายปีจนกว่าจะมีการพิพากษาลงโทษจำเลยก็ตาม เมื่อได้มีการรวบรวมสถิติเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินคดีตั้งแต่การสอบสวน การฟ้องคดี และการพิจารณาคดีของศาล จนถึงศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว จำนวน 383 คดี ปรากฏว่ามีคดีที่ใช้เวลา ไม่เกิน 1 ปี ถึง 288 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 75.2 (ส่วนใหญ่เป็นคดีที่จำเลยรับสารภาพ), คดีที่ใช้เวลากว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี 63 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 คดี, คดีที่ใช้เวลากิน 2 ปี แต่ไม่ถึง 3 ปี มี 20 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 5.2 และมีเพียง 12 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 3.1 เท่านั้น ที่ใช้เวลามากกว่า 3 ปี

โดยสรุปคดีส่วนใหญ่ใช้เวลาไม่เกิน 2 ปี มีเพียง 32 คดี ที่ใช้เวลาเกิน 2 ปี รายละเอียดของจำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว และระยะเวลาการดำเนินคดีปรากฏตามตารางข้างล่างนี้

จำนวนคดี ที่ศาลมีคำพิพากษา ถึงที่สุดแล้ว		ระยะเวลาการดำเนินคดี ตั้งแต่เริ่มการสอบสวนจนถึงศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด							
		ไม่เกิน 1 ปี		เกิน 1 ปี - 2 ปี		เกิน 2 ปี - 3 ปี		เกิน 3 ปี ขึ้นไป	
คดี	ร้อยละ	คดี	ร้อยละ	คดี	ร้อยละ	คดี	ร้อยละ	คดี	ร้อยละ
383	100	288	75.2	63	16.5	20	5.2	12	3.1

1.3 มาตรการและความเข้มข้นในการบังคับใช้กฎหมายในปี 2556

1.3.1 ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการดำเนินคดี **ตามนโยบายยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2554 – 2559** โดยผลักดันให้มือสมัครและคณะทำงานที่มีความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีการค้ามนุษย์ เพื่อวินิจฉัยและให้คำแนะนำการดำเนินคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและคาบเกี่ยวกับคดีอื่นๆ ขณะเดียวกันสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการ **ปรับปรุงแผนพิทักษ์เด็ก สตรี ครอบครัว และป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2555** โดยกำหนดให้มีมาตรการบังคับใช้กฎหมาย การกำหนดรูปแบบและมาตรฐานในการสอบสวน ให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ ในระดับสากล และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3.2 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะทาง ได้จัดตั้งคณะทำงานกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการสืบสวนสอบสวนกรณีพิเศษขึ้น เพื่อวิเคราะห์อาชญากรรมการค้ามนุษย์ ศึกษาปัญหาข้อขัดข้อง เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และ

มาตรการในการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ และสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงเป็น ขบวนการ มีความเกี่ยวพันกันหลายพื้นที่ ทั้งในและต่างประเทศ ความพยายามที่เข้มข้นเหล่านี้ ทำให้การ สืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากคดีตัวอย่างที่สรุป ให้เห็นในรายงานฉบับนี้ โดยเฉพาะการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ในชั้นสืบสวน สอบสวน ระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน และองค์กรพัฒนาเอกชน นอกจากนี้ ในส่วนของการประสานงานระหว่างพนักงานสอบสวน อัยการ และศาล ที่ปรากฏผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น คือ **การสืบพยานไฉ่ล่งหน่าในศาล สำหรับคดี ค้ามนุษย์ทุกคดีที่มีผู้เสียหายเป็นชาวต่างชาติ**

1.3.3 นอกจากการใช้มาตรการทางอาญาแล้ว การบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย ยังมีการนำมาตรการทางแพ่งมาเป็นกลไกสำคัญในการตัดวงจรอาชญากรรมในความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ด้วย โดยมีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นองค์กรที่ใช้มาตรการดังกล่าว ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับ ความผิดมูลฐานซึ่งตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ ความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินด้วย ทั้งนี้ ในปี 2556 มีผลการดำเนินการ ยึดอายัดทรัพย์สิน จำนวน 2 คดี มูลค่าทรัพย์สินที่ได้ดำเนินการประมาณ 35 ล้านบาท ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการ พิจารณาของศาลแพ่ง และมีคดีอยู่ระหว่างการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินอีก จำนวน 164 คดี

1.3.4 กระทรวงแรงงานให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายแรงงานอย่างจริงจัง ต่อผู้กระทำการหลอกลวงแรงงาน บังคับใช้แรงงาน และทำให้แรงงานเป็นแรงงานขัดหนี้ อันอาจนำไปสู่ การค้ามนุษย์ ทั้งในลักษณะของแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศและแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงาน ในประเทศไทย

การจัดส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ ในปี 2556 กระทรวงแรงงานได้ลงโทษ บริษัทจัดหางาน โดยเพิกถอนใบอนุญาต 2 บริษัท พักใช้ใบอนุญาต 4 บริษัท และดำเนินคดีอาญา 9 บริษัท (คดีอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน 2 บริษัท อยู่ระหว่างรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อส่ง พนักงานสอบสวน 3 บริษัท และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เปรียบเทียบปรับ 4 บริษัท) อีกทั้งมีการดำเนินคดี กับสาย / นายหน้าเถื่อน จำนวน 155 คดี เพื่อป้องกันมิให้คนงานตกเป็นผู้เสียหายของการค้ามนุษย์ ในต่างประเทศ

การจ้างแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้แรงงานในเรือประมง ได้มีการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายและ การดำเนินคดีอย่างจริงจังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กรมประมง กรมเจ้าท่า สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งการบูรณาการระหว่างมาตรการทางกฎหมาย กับมาตรการทางปกครอง และหากพบการกระทำผิดจะส่งต่อดำเนินคดีการค้ามนุษย์เพื่อให้งานในส่วน ของการป้องกันเชื่อมโยงกับการปราบปรามอย่างมีรูปธรรมมากขึ้น

1.3.5 ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันและเข้าเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime : UNTOC) และพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime) เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2556 รวมทั้งได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ที่ได้ประกาศใช้ ก็มีความสอดคล้องกับพิธีสารฯ ดังกล่าวด้วยแล้ว ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยสามารถป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

1.3.6 ความพยายามในการตัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ประเทศไทยได้เพิ่มความพยายามในการตัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ด้วยมาตรการเชิงรุก โดยเน้นที่ประชากรที่เป็นกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นผู้เข้าเมืองโดยไม่มีเอกสารและผู้ถูกส่งกลับ ด้วยการเสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงความช่วยเหลือที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะได้รับจากทางการไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนา การดำเนินคดีเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทน การผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรและได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราว รวมทั้งการไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดฐานต่างๆ โดยจัดทำป้ายและแผ่นพับเป็นภาษาต่างๆ หลายภาษา โดยเฉพาะภาษาของประชากรกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ภาษาลาว เมียนมา และกัมพูชา ติดไว้ในห้องกักและแจกให้กับประชากรกลุ่มเสี่ยง

การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ติดไว้ในห้องกัก

แผ่นพับประชาสัมพันธ์แจกจ่ายให้กับประชากรกลุ่มเสี่ยง
เพื่อรับทราบความช่วยเหลือที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะได้รับ

ความพยายามที่เข้มข้นขึ้นในการคัดแยกทำให้ประชากรที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้รับทราบความช่วยเหลือที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะได้รับจากทางการไทย ตั้งแต่ขณะได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้น และในระหว่างถูกกักในห้องพักเพื่อรอการส่งกลับ ซึ่งวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อการคุ้มครอง แต่ยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความไว้วางใจเจ้าหน้าที่ไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีค้ามนุษย์อีกด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลไทย โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดทำคู่มือการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้เป็นมาตรฐานเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีหลายหน่วยงาน ดังนั้น ในการคัดแยกผู้เสียหาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงกำหนดมาตรการให้มีการสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานในลักษณะที่สหวิชาชีพโดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีความรู้และประสบการณ์ เข้าร่วมคัดแยกผู้เสียหายและสร้างทีมงานคัดแยกผู้เสียหายที่เข้มแข็ง จนทำให้ในปี 2556 มีผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มากกว่าในปี 2555 จำนวน 428 คน รายละเอียดเกี่ยวกับการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ปรากฏตามตารางข้างล่างนี้

สถิติการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์: เปรียบเทียบปี 2555 กับปี 2556										
พ.ศ.	อายุ			สัญชาติ						รวม
	ต่ำกว่า 18 ปี	18 ปีขึ้นไป	ระหว่างตรวจสอบ	ไทย	เมียนมา	กัมพูชา	ลาว	อื่น ๆ	ไม่ทราบ	
2555	432	160	-	323	51	153	45	20	-	592
2556	757	256	7	657	141	89	114	4	15	1,020

1.3.7 บทบาทของกระทรวงยุติธรรมที่เข้มข้นขึ้นในการส่งเสริมการบูรณาการการทำงานในเรื่องการดำเนินคดี

ในฐานะที่กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานกลางที่ประสานกับทุกภาคส่วน ในกระบวนการยุติธรรมระดับนโยบาย ได้จัดตั้งคณะทำงานพิเศษเฉพาะทาง (specialized working group) ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุด เลขาธิการศาลยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยความร่วมมือกับโครงการต่อต้านการค้ามนุษย์ของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย โดยเป็นกลุ่มที่มุ่งแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีค้ามนุษย์โดยเฉพาะ และมีความคล่องตัวสูง ซึ่งเรื่องที่สำคัญและมีความท้าทายที่พยายามร่วมกันหาทางออกและผลักดันไปสู่การแก้ไขปัญหาในกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น การลดโอกาสการหลบหนีในระหว่างการประกันตัว การแก้ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ การเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ให้สามารถส่งผลถึงการตรวจพบการกระทำความผิดและดำเนินคดีได้สำเร็จ

1.4 ตัวอย่างคดี

คดีตัวอย่างที่ 1 การบังคับใช้แรงงานประมง (ตำบลเสมสาร)

เมื่อเดือนมีนาคม 2555 ขบวนการนายหน้าชาวเมียนมาได้หลอกลวงผู้เสียหายชาวเมียนมามาบังคับใช้แรงงานบนเรือประมง ที่ตำบลเสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพแรงงาน (LPN) ได้แจ้งข้อมูลดังกล่าวต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน รวมทั้ง LPN เข้าตรวจค้นช่วยเหลือ พบผู้เสียหายจำนวน 11 คน และจับกุมผู้ควบคุมเรือ (ไต๋กั้ง) เจ้าของเรือชาวไทยและหัวหน้าขบวนการนายหน้าไปดำเนินคดีเมื่อเดือนกรกฎาคม 2555 และเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2556 ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกหัวหน้าขบวนการนายหน้าเป็นเวลา 33 ปี ส่วนผู้ควบคุมเรือและเจ้าของเรือชาวไทยที่เหลือ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

จากการดำเนินคดีนี้ ทำให้เกิดการตื่นตัวของผู้ประกอบการเรือประมงในการดูแลลูกจ้าง และให้ความร่วมมือในการป้องกันการบังคับใช้แรงงานในเรือประมงในพื้นที่

คดีตัวอย่างที่ 2 การบังคับใช้แรงงานในเรือประมง (อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง)

ขบวนการค้ามนุษย์ชาวเมียนมาได้หลอกลวงผู้เสียหายชาวเมียนมาเข้ามาทำงานในประเทศไทย แล้วนำผู้เสียหายไปกักขังในแพปลาและบริเวณใกล้เคียง เพื่อบังคับใช้แรงงานบนเรือประมงที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ต่อมาเจ้าหน้าที่โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (United Nations Inter-Agency Project on Human Trafficking: UNIAP) ได้แจ้งข้อมูลให้กรมสอบสวนคดีพิเศษทราบ และในวันที่ 10 มีนาคม 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ เข้าช่วยเหลือผู้เสียหายจำนวน 14 คน และจับกุมชาวเมียนมาในขบวนการดังกล่าวได้จำนวน 1 คน ในความผิดฐานร่วมกันค้ามนุษย์

และต่อมาศาลพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิด จำคุก 3 ปี 6 เดือน และดำเนินคดีกับคนไทยซึ่งเป็นผู้ให้ที่พักพิง ซึ่งศาลพิพากษาจำคุก 3 เดือน ในส่วนของผู้เสียหายนั้น กระทรวงแรงงานมีคำสั่งให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างค้างจ่ายเป็นเงิน 230,664 บาท

ต่อมามูลนิธิยุติธรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Justice Foundation: EJF) ได้ให้ข้อมูลกรณีดังกล่าวเพิ่มเติม กรมสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่ตำรวจของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ จึงร่วมกันสืบสวนขยายผลทราบว่า มีผู้ร่วมกระทำความผิดอีก 5 คน ต่อมาในเดือนสิงหาคม 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจและกรมสอบสวนคดีพิเศษ ร่วมกันจับกุมผู้กระทำผิดทั้งขบวนการไว้ดำเนินคดีตามกฎหมาย

อนึ่ง ผู้กระทำผิดในขบวนการนี้ยังได้ไปกระทำความผิดอื่นในหลายคดี ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำไปขยายผลเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดแล้ว

นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ ยังได้นำผู้เสียหายชาวเมียนมาอีก 8 คน ไปบังคับใช้แรงงานประมง ที่จังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมเจ้าท่า กรมประมง กองทัพเรือ และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดกลุ่มดังกล่าว จำนวน 3 คน รวมทั้งผู้ควบคุมเรือ (ไต๋กั้ง) และเจ้าของเรือคนไทย

เจ้าหน้าที่ตำรวจยังได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำการสืบสวนและอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อป้องกันให้ตกเป็นของแผ่นดินอีกส่วนหนึ่ง

คดีนี้แสดงให้เห็นถึงการขยายผลจากข้อมูลที่ได้รับจากองค์กรเอกชน และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทำให้สามารถขยายผลและดำเนินคดีกับขบวนการค้ามนุษย์รายใหญ่กลุ่มนี้ได้

คดีตัวอย่างที่ 3 การบังคับใช้แรงงานในโรงงาน (อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี)

ขบวนการนายหน้าชาวเมียนมาได้หลอกลวงผู้เสียหายชาวเมียนมา 12 คน มาบังคับใช้แรงงานที่โรงงานแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ต่อมาผู้เสียหาย 2 คน ได้หลบหนีกลับไปแจ้งความกับตำรวจเมียนมา เพื่อให้ดำเนินคดีกับนายหน้า และขอให้ช่วยผู้เสียหายที่เหลืออีก 10 คน ที่ยังอยู่ในโรงงาน ตำรวจเมียนมาจึงได้ประสานกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ในเดือนกรกฎาคม 2556 กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ช่วยเหลือผู้เสียหายได้ทั้งหมด และจับกุมคนไทย และชาวเมียนมาที่ร่วมกันกระทำความผิดไปดำเนินคดีรวม 7 คน ขณะนี้ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

คดีนี้แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายระหว่างไทยกับเมียนมา จนสามารถช่วยเหลือผู้เสียหายและดำเนินคดีกับขบวนการค้ามนุษย์ของทั้งสองประเทศได้

คดีตัวอย่างที่ 4 การบังคับใช้แรงงานในเรือประมง (นายหน้าชาวอินเดีย หลอกหลวงชาวอินเดียทำงานในเรือประมง)

คดีนี้ขบวนการมีทั้งคนไทย คนอินเดีย และคนเมียนมา โดยนายหน้าชาวอินเดีย ได้หลอกหลวงชาวอินเดียที่ประเทศอินเดีย จำนวน 7 คน ว่าจะพาไปทำงานที่บริษัททำขนมหรือทำแชมพูในประเทศไทย โดยเสียค่าใช้จ่ายคนละประมาณ 100,000 รูปี หรือประมาณ 50,000 บาท เมื่อชาวอินเดียดังกล่าวเดินทางถึงประเทศไทย ได้ถูกส่งต่อไปให้ผู้ร่วมขบวนการชาวอินเดียที่รออยู่ และนำไปส่งต่อไปให้กับชาวเมียนมาที่ท่าเทียบเรือ โดยบอกว่าจะไปทำงานบนเรือสำราญ แต่กลับถูกส่งลงเรือประมงและถูกบังคับให้ทำงาน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง ต่อมาชาวอินเดีย 3 คน ได้รับการปล่อยขึ้นฝั่งที่จังหวัดสงขลา คนไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ามนุษย์ ได้พาชาวอินเดียไปส่งที่สถานีขนส่งจังหวัดสงขลาเพื่อเดินทางต่อไปยังกรุงเทพฯ ระหว่างอยู่ที่สถานีขนส่งได้มีตำรวจตรวจคนเข้าเมืองออกตรวจพื้นที่มาพบจึงถูกจับกุม เนื่องจากอยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด ต่อมาตำรวจตรวจคนเข้าเมืองได้สัมภาษณ์ชาวอินเดีย เพื่อคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผลการสัมภาษณ์พบว่าชาวอินเดียทั้ง 3 คน เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เนื่องจากถูกหลอกหลวงมาบังคับใช้แรงงานในเรือประมง จึงช่วยเหลือและคุ้มครองโดยไม่ดำเนินคดีในกรณีที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด หลังจากนั้นได้ช่วยเหลือผู้เสียหายได้อีก 4 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองได้ทำการสืบสวนสอบสวนและจับกุมขบวนการค้ามนุษย์ได้ จำนวน 6 คนเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2556

คดีนี้แสดงให้เห็นว่า แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจะจับกุมคนต่างด้าวในความผิดกรณีอยู่ในราชอาณาจักรโดยการสิ้นสุดการอนุญาต แต่ก็ไม่ใช่เลยที่จะมีการสัมภาษณ์เพื่อคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จนกระทั่งนำไปสู่การช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย และจับกุมขบวนการค้ามนุษย์มาดำเนินคดีตามกฎหมาย

คดีตัวอย่างที่ 5 การค้าประเวณีเด็ก (จังหวัดลพบุรี)

ขบวนการค้ามนุษย์ได้ใช้อุบายหลอกหลวงเด็กสาว 10 คน มาจากประเทศลาว เป็นรายๆ ต่างเวลากัน ระหว่างประมาณเดือนมิถุนายน 2552 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2553 โดยหลอกว่าจะพามาทำงานในประเทศไทยเป็นพนักงานเสิร์ฟอาหาร เป็นพนักงานนวดแผนโบราณ จะมีรายได้ดี แล้วนำไปหน่วยงานหนึ่งวกักขังไว้ที่ร้านคาราโอเกะในจังหวัดลพบุรี เพื่อบังคับทารุณกรรมทางกายและจิตใจ ให้ขายบริการทางเพศแก่ลูกค้าทั่วไป โดยไม่มีวันหยุดพัก ตำรวจได้ร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ และมูลนิธิพิทักษ์สตรีซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ทำการช่วยเหลือเด็กได้ทุกคน และตำรวจจับกุมผู้ร่วมขบวนการได้ 8 คน คดีเริ่มทำการสอบสวนวันที่ 2 สิงหาคม 2553 พนักงานอัยการฟ้องคดีวันที่ 19 พฤศจิกายน 2553 ศาลตัดสินวันที่ 30 กรกฎาคม 2556 พิพากษาลงโทษเจ้าของร้านคาราโอเกะให้จำคุกเป็นเวลารวมทั้งสิ้น 126 ปีแต่ตามกฎหมายการลงโทษจำคุกจะต้องไม่เกิน 50 ปี ส่วนคนไทยคนอื่นๆ อีก 7 คน ถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกคนละ 25 ปี ระยะเวลาที่ศาลใช้ในการพิจารณาคดีประมาณ 2 ปี 8 เดือน

คดีนี้แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือขององค์กรเอกชนและหน่วยงานราชการต่างๆ จนสามารถช่วยเหลือผู้เสียหาย ซึ่งเป็นเด็กที่ถูกหลอกหลวงนำมาค้าประเวณี และสามารถดำเนินคดีจนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกในอัตราสูง

คดีตัวอย่างที่ 6 การบังคับค่าประเวณีเด็ก (จังหวัดสุพรรณบุรี)

ขบวนการนายหน้าคนไทยไปหาเด็กลาว อายุระหว่าง 13 - 18 ปี จำนวน 12 คน จากฝั่งลาว บอกว่าจะให้มาทำงานที่ร้านอาหารในเมืองไทย โดยออกค่าใช้จ่ายในเรื่องหนังสือเดินทางให้ก่อน ประมาณ 1 หมื่นบาท แล้วให้เด็กทำงานใช้หนี้ให้ภายหลัง พ่อเด็กและตัวเด็กเองก็ต้องการเงินเพื่อรักษาแม่ที่ป่วยอยู่ จึงเดินทางมากับนายหน้า เข้าประเทศไทยทางด้านจังหวัดหนองคาย เมื่อมาถึงร้านคาราโอเกะ ซึ่งเปิดเป็นร้านอาหารบังกะโล ตั้งอยู่ที่อำเภอท่าช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เด็กทุกคนถูกกักขังและบังคับให้ค่าประเวณีทันที โดยไม่ได้รับค่าแรงใดๆ ทั้งสิ้น ที่พักของเด็กคือที่ให้บริการค่าประเวณี ซึ่งอยู่ด้านหลังร้านคาราโอเกะ ประตูทางเข้าที่พักจะมีโซ่ล่ามเพื่อกันเด็กหนี และมีชายฉกรรจ์คอยเฝ้าอยู่กว่า 10 คน เด็กๆ บางคน ถูกลูกค้าที่ไม่พอใจการบริการ ทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บ และเด็กที่ไม่ยอมรับแขก ถูกทำร้ายร่างกายและบังคับทรมานให้อวดข้าวอดน้ำจนต้องยอมรับแขก

ต่อมามีชายไทยซึ่งเป็นพลเมืองดี 2 คน มาใช้บริการที่ร้านคาราโอเกะพบกับเด็กที่ให้บริการ เด็กจึงเล่าเรื่องที่ถูกหลอกลวงมาและถูกบังคับค่าประเวณีให้ทราบ พร้อมกับขอให้ชายไทยทั้งสองคน ขอให้ช่วยได้กลับบ้าน ชายไทยทั้งสองจึงแจ้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้กับ “มูลนิธิปัญหาทางสกุล เพื่อเด็กและสตรี” ในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2554 เพื่อหาทางช่วยเหลือ

หลังจากมูลนิธิปัญหาฯ ทราบเรื่อง จึงได้ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจบุกเข้าช่วยเหลือ และสามารถช่วยเหลือเด็กลาวออกมาได้จำนวน 12 ราย อายุต่ำสุดเพียง 13 ปี และได้ส่งเด็กทั้งหมดไปยังสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้การคุ้มครองช่วยเหลือและฟื้นฟูเยียวยาสภาพจิตใจ รวมทั้งประสานงานกับรัฐบาลลาวเพื่อติดตามหาครอบครัว และเตรียมความพร้อมในการรับตัวเด็กกลับบ้าน ตาม MOU ไทย - ลาว เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ พร้อมกับจับกุมเจ้าของร้าน 1 คน และชายฉกรรจ์ 3 คนที่ทำหน้าที่คุมเด็กเพื่อบังคับให้ค่าประเวณี หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหา 4 คน ซึ่งเป็นเจ้าของร้านและผู้ที่ทำหน้าที่คุมเด็ก ต่อมาพนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหาทั้ง 4 คนต่อศาล และศาลมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2556 ให้จำคุกผู้ต้องหาทั้ง 4 คน เป็นเวลาคนละ 24 ปี

คดีนี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความตระหนักในปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะการกระทำต่อผู้เสียหายที่ยังเป็นเด็กอายุระหว่าง 13 - 18 ปี และมีใจคิดช่วยเหลือ จึงมาแจ้งเบาะแสกับองค์กรพัฒนาเอกชน จนนำไปสู่ความร่วมมือกันระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าช่วยเหลือผู้เสียหายได้ทั้งหมด พร้อมกับจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ 4 คนมาดำเนินคดีได้ สำหรับผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากทางการไทย ทำให้ขวัญกำลังใจดีขึ้น ส่งผลให้การเบิกความต่อศาลชัดเจน กระทั่ง จนศาลตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดทุกคนให้รับโทษสูงถึงคนละ 24 ปี

คดีตัวอย่างที่ 7 การบังคับค้าประเวณีเด็ก (จังหวัดปราจีนบุรี)

ขบวนการค้ามนุษย์ได้หลอกลวงลาวมาบังคับค้าประเวณี ที่ร้านคาราโอเกะชื่อร้านดังลี ในอำเภอคลองรัง จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมาหญิงลาวได้หลบหนีออกมาจากร้านและเข้าร้องทุกข์ขอความช่วยเหลือจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในเดือนเมษายน 2554 พร้อมกับขอให้ช่วยเหลือเพื่อนๆ อีกหลายคนที่ยังถูกบังคับให้ค้าประเวณีในร้านดังกล่าว เจ้าหน้าที่จากกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ประสานงานกับ“มูลนิธิปวีณาหงสกุล เพื่อเด็กและสตรี” ร่วมกันวางแผนการเข้าช่วยเหลือ และสามารถช่วยเหลือเด็กลาวออกมาจากร้านได้ พบว่าเป็นเด็ก อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 6 ราย และอายุต่ำสุดเพียง 14 ปีเท่านั้น

จากการสอบถามเด็กในเบื้องต้น พบว่าเด็กถูกนายหน้าหลอกมาว่าจะพามาทำงานที่ร้านคาราโอเกะเมื่อมาถึงร้านกลับถูกบังคับให้ค้าประเวณี บางวันต้องรับแขกวันละไม่ต่ำกว่า 10 รายโดยไม่ได้รับเงินค่าแรงใดๆ ทั้งสิ้น ทางร้านอ้างว่าได้จ่ายเงินซื้อตัวมาจากพ่อ - แม่ที่ประเทศลาวแล้ว คนละ 30,000 บาท และต้องจ่ายค่าเดินทางจากประเทศลาวมายังร้านอีกกว่า 50,000 บาท รวมแล้วเด็กทุกคนต้องทำงานใช้หนี้ทางร้าน กว่า 80,000 บาท หากใครไม่ยอมรับแขกก็จะถูกทำร้ายร่างกาย และบังคับทรมานให้อดข้าวอดน้ำ จนต้องยอมรับแขกในที่สุด โดยทางร้านจะให้เด็กทุกคนกินข้าวเพียงวันละ 1 มื้อเท่านั้น นอกนั้นก็ต้องขอแขกที่มาเที่ยวให้เลี้ยงข้าวด้วย

มูลนิธิปวีณาฯ พร้อมเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้ส่งตัวเด็กลาวที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งหมด ไปรับการช่วยเหลือดูแลยังสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้ความคุ้มครองช่วยเหลือและฟื้นฟูเยียวยารวมทั้งประสานกับรัฐบาลเพื่อติดตามหาครอบครัว และเตรียมความพร้อมก่อนส่งกลับ ตาม MOU ไทย - ลาว เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์

ส่วนการดำเนินคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการสอบสวนและพนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหาซึ่งเป็นเจ้าของร้านตั้งลีและผู้ควบคุม รวม 3 คน ต่อศาล และศาลได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2556 ให้ลงโทษจำคุกเจ้าของร้านเป็นเวลา 50 ปี ผู้ร่วมกระทำผิดคนอื่นจำคุก 24 ปี และ 22 ปี

คดีนี้แสดงให้เห็นถึงความร่วมมืออย่างดีระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ปราบปรามการค้ามนุษย์ กับองค์กรพัฒนาเอกชน ในการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และการปราบปรามผู้กระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้เสียหายที่เป็นเด็กอายุยังน้อย ระหว่าง 14 - 18 ปี จนนำไปสู่การช่วยเหลือผู้เสียหายได้ถึง 6 คน พร้อมกับจับกุมผู้กระทำผิดในเรื่องการค้ามนุษย์ 4 คน มาดำเนินคดี สำหรับผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างดีจากทางประเทศไทย จนทำให้ขวัญกำลังใจดีขึ้น และให้ความร่วมมือในการเบิกความต่อศาล ทำให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษสูงถึง 50 ปี

คดีตัวอย่างที่ 8 การค้ามนุษย์ข้ามชาติไทย - บahrเรน

ขบวนการค้ามนุษย์คนบahrเรนและคนไทยได้หลอกลวงหญิงไทย จำนวน 6 คน โดยอ้างว่าจะทำเรื่องให้เดินทางไปทำงานเป็นพนักงานนวดแผนไทยในร้านนวดสปาชั้นหนึ่ง ในกรุงมานามา ประเทศบahrเรน เมื่อหญิงไทยหลงเชื่อ จะถูกส่งตัวไปยังประเทศบahrเรน และพบกับหญิงคนไทยซึ่งรออยู่จากนั้นหญิงไทยทั้ง 6 คน ถูกควบคุมตัวและบังคับให้ค้าประเวณี โดยการยึดหนังสือเดินทางและข่มขู่ไม่ให้หลบหนี ทำให้หญิงไทยต้องจำยอมค้าประเวณี ตั้งแต่วันที่เดินทางไปถึงกรุงมานามา เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2555

ต่อมา เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2555 มารดาของหญิงไทยคนหนึ่งได้แจ้งให้นางปวีณา หงสกุล ประธานมูลนิธิปวีณาหงสกุล เพื่อเด็กและสตรี ทราบ พร้อมกับขอให้ช่วยเหลือบุตรสาวซึ่งถูกหลอกไปบังคับค้าประเวณี และถูกขังอยู่ที่โรงแรมแห่งหนึ่งในกรุงมานามา ประเทศบahrเรน

ภายหลังจากรับแจ้ง นางปวีณา ได้ประสานไปยัง นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และ พลตำรวจตรี ชวลิต แสงวงษ์ ผู้บังคับการกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เพื่อขอให้เร่งช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกหลอกไปบังคับค้าประเวณีกับรัฐบาลของประเทศบahrเรน และนางปวีณา ได้ประสานไปยัง นายวิชัย วราศิริกุล เอกอัครราชทูตไทย ประจำประเทศบahrเรน เพื่อขอให้ตรวจสอบสถานที่ตั้งของโรงแรมดังกล่าวและเร่งให้การช่วยเหลือ เนื่องจากหญิงไทยเหล่านั้นกำลังจะถูกโยกย้ายไปสถานที่ต่างๆ จากขบวนการค้ามนุษย์

ในวันที่ 4 ธันวาคม 2555 เอกอัครราชทูตไทย ประจำประเทศบahrเรน ได้แจ้งว่าได้ช่วยเหลือหญิงไทยที่มารดาขอความช่วยเหลือได้ที่โรงแรมตามที่ได้รับแจ้งแล้ว พร้อมกับได้ช่วยเหลือหญิงไทยจากในโรงแรมเดียวกันอีก 5 คน และจับกุมนายหน้าผู้หญิงคนไทย (แม่แท้) ได้ 1 คน โดยสถานเอกอัครราชทูตไทยฯ ได้ส่งตัวนายหน้าให้เจ้าหน้าที่ตำรวจบahrเรนดำเนินคดีแล้ว ส่วนหญิงไทยทั้งหมดอยู่ในความดูแลของสถานเอกอัครราชทูตไทย ประจำประเทศบahrเรน เพื่อรอที่จะส่งตัวกลับมายังประเทศไทยต่อไป

ต่อมา เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2555 นางปวีณา และคณะ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้เดินทางไปทำอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อรับหญิงไทยทั้ง 6 คน ที่สามารถช่วยเหลือและส่งกลับมายังประเทศไทย หลังจากนั้น นางปวีณา ได้พาหญิงไทยทั้งหมด เดินทางไปยังมูลนิธิปวีณาหงสกุล เพื่อเด็กและสตรี เพื่อบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจ ระหว่างรอญาติมารับกลับบ้าน และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด จนกระทั่งวันที่ 21 มีนาคม 2556 และวันที่ 6 มิถุนายน 2556 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมหญิงคนไทยผู้ร่วมกระทำผิดได้รวม 2 คน พนักงานอัยการได้ฟ้องผู้กระทำผิดต่อศาลแล้ว เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2556 คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ส่วนผู้ร่วมกระทำผิดคนอื่นๆ ทั้งคนบาห์เรนและคนไทยที่ยังหลบหนี เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ร่วมกับพนักงานอัยการทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ส่วนหญิงไทยทั้ง 6 คน ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ฟื้นฟูเยียวยาผู้เสียหายและหางานให้ทำ และเข้าไปดูแลครอบครัว รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์แก่ครอบครัวด้วย

คดีนี้แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือขององค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานราชการของประเทศไทย และของประเทศบาหลีเรน ที่มีการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน จนสามารถช่วยเหลือหญิงไทยที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว และจับกุมขบวนการค้ามนุษย์ที่ร่วมกระทำความผิดทั้งในประเทศบาหลีเรนและประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คดีตัวอย่างที่ 9 การค้ามนุษย์ข้ามชาติไทย - แอฟริกาใต้

ขบวนการค้ามนุษย์คนจีนและคนไทยได้หลอกลวงหญิงไทยให้ไปทำงานร้านนวดในประเทศแอฟริกาใต้ โดยบอกว่ามีรายได้ดี จะได้รับค่าจ้างนวดชั่วโมงละ 1,200 บาท แต่เมื่อไปถึงประเทศแอฟริกาใต้ กลับถูกหญิงไทยและชายชาวจีนควบคุมตัว บังคับให้ค้าประเวณีที่บ้านของชายชาวจีนดังกล่าว โดยไม่ได้ไปทำงานที่ร้านนวดแต่อย่างใด หญิงไทยปฏิเสธไม่ยอมทำและอยากกลับประเทศไทย ปรากฏว่าหญิงไทยและชายชาวจีนไม่ยอมให้กลับ ถ้าอยากกลับต้องหาเงินมาใช้หนี้ที่เป็นค่าเดินทางและจัดการเรื่องหนังสือเดินทาง วีซ่า และอื่นๆ เป็นเงิน 2.3 แสนบาท หญิงไทยได้ติดต่อให้พ่อแม่ทางบ้านซึ่งยากจนช่วยยืมเงินเพื่อจ่ายค่านายหน้า จึงได้รับการปล่อยตัวให้กลับประเทศไทยได้ โดยอยู่ที่ประเทศแอฟริกาใต้เป็นเวลา 5 วัน

หลังจากที่เดินทางกลับมาถึงประเทศไทยแล้ว ในวันที่ 23 มกราคม 2556 หญิงไทยดังกล่าวจึงแจ้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ “มูลนิธิปวีณาหงสกุล เพื่อเด็กและสตรี” ทราบ และร้องขอให้ช่วยหญิงไทยอีก 2 คน อายุ 24 และ 26 ปี ซึ่งถูกบังคับให้ค้าประเวณีอยู่ในสถานที่เดียวกัน นางปวีณา หงสกุล ประธานมูลนิธิฯ ได้ประสานกับนายธงชัย ชาสวัสดิ์ อธิบดีกรมการกงสุล ทันที เพื่อรีบหาทางช่วยเหลือผู้หญิงไทยที่ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ที่ประเทศแอฟริกาใต้ โดยมีสถานที่ที่ถูกกักขังอย่างชัดเจน หลังจากนั้นกระทรวงการต่างประเทศได้ประสานกับสถานเอกอัครราชทูตไทยฯ และตำรวจสากลเข้าช่วยเหลือทันที ซึ่งสามารถช่วยออกมาได้ในวันเดียวกัน และส่งกลับประเทศไทยอย่างปลอดภัย มูลนิธิปวีณาฯ ได้ประสานกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้การคุ้มครองช่วยเหลือและติดตามครอบครัวเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการสอบสวนและจับกุมขบวนการที่เป็นหญิงไทย ชายไทย และชายจีน ได้จำนวน 3 คน ที่ในประเทศไทย ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2556 วันที่ 29 เมษายน 2556 และวันที่ 25 มิถุนายน 2556 ตามลำดับ พนักงานอัยการได้ฟ้องผู้กระทำความผิดทั้ง 3 คน ต่อศาล เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2556 คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

คดีนี้แสดงให้เห็นถึงการประสานความร่วมมือขององค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานราชการต่างๆ ของประเทศไทยและประเทศแอฟริกาใต้ โดยมีการทำงานแบบบูรณาการ จนสามารถช่วยเหลือหญิงไทยที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในต่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว และจับกุมขบวนการค้ามนุษย์ที่ร่วมกระทำความผิดและฟ้องศาลได้อย่างรวดเร็ว

1.5 คำชี้แจง / ตอบคำถามประเด็นที่ประเทศไทยถูกกล่าวหาในรายงาน สถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี 2556 ในส่วนที่เกี่ยวกับ ด้านการดำเนินคดี

ส่วนนี้ขอรายงานถึงผลของการดำเนินการของประเทศไทยที่พยายามค้นหาคำตอบหรือคำอธิบายสำหรับข้อติติงที่ปรากฏในรายงานการค้ามนุษย์ (ของประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี 2556 ในส่วนที่เกี่ยวกับด้านการดำเนินคดี) คำตอบที่ได้รับเป็นที่พอใจระดับหนึ่งเท่านั้น โดยประเทศไทยจะยังแสวงหาเบาะแสต่อไป และประเทศไทยยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะรับพยานหลักฐานแสดงถึงการกระทำตามที่มีการกล่าวหาเพื่อจะนำไปสู่การจับกุมและลงโทษผู้กระทำผิดต่อไป

ประเทศไทยขอแบ่งแนวการรายงาน เป็นดังปรากฏข้างล่างนี้

1.5.1 การทุจริตของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

ทางการไทยมีความมุ่งมั่นและเข้มงวดกวัดขันไม่ให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิชอบในการปกป้องสถานที่ที่มีการค้ามนุษย์จากการเข้าตรวจค้นหรือตรวจสอบ เช่น สถานที่ที่ลักลอบค้าประเวณี โรงงานอาหารทะเลที่กระทำผิดกฎหมาย และโรงงานเถื่อน รวมถึงการช่วยเหลือผู้กระทำความผิด โดยมีมาตรการลงโทษทั้งทางวินัยและอาญา อีกทั้งยังเปิดกว้างในการรับข้อมูล เบาะแส จากทุกภาคส่วนเพื่อดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง

ในปี 2556 ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้มีคำสั่งลงโทษเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับบอขายมุข ปลอ่ยปละ ละเลย ไม่สนใจในการสืบสวนปราบปราม จับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับบอขายมุข จากกรณีมีหญิงต่างด้าวสัญชาติลาว ถูกหลอกลวงบังคับให้ใช้แรงงานหรือบริการและตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสถานบริการที่ร้านคาราโอเกะในพื้นที่รับผิดชอบ โดยตัดเงินเดือน 1 ราย กักขัง 18 ราย กักขัง 14 ราย รวม 33 ราย และยังมีคำสั่งให้พิจารณาความบกพร่องของหัวหน้าสถานีตำรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับผิดชอบพื้นที่อีก 4 ราย เนื่องจากปลอ่ยปละ ละเลย ให้มีการค้ามนุษย์เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ ขณะรายงานเรื่องดังกล่าว ยังอยู่ในกรอบระยะเวลาการตรวจสอบตามกฎหมายของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

1.5.2 เจ้าหน้าที่บางคนยังใช้บริการทางเพศกับเด็กที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ทางการไทยได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงคดีการค้าประเวณีเด็ก ตามคดีตัวอย่างที่ 5 แล้วพบว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้บริการทางเพศกับผู้หญิงที่ค้าประเวณีจากร้านคาราโอเกะ แต่หญิงดังกล่าวไม่ใช่เด็กและไม่ใชผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1.5.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจและตำรวจตรวจคนเข้าเมืองชุกโรโซกเอาเงินหรือมีเพศสัมพันธ์จากผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย (กรณีเหตุเกิดที่จังหวัดพังงา)

ทางการไทยตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่ามีกรณีการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่และชาวเมียนมาที่ร่วมกันพาชาวโรฮีนจาเข้าเมืองผิดกฎหมายหลบหนีออกจากบ้านพักเด็กและครอบครัว จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2556 โดยชาวเมียนมาได้ข่มขืนผู้เสียหายชาวโรฮีนจาเข้าเมืองผิดกฎหมาย และถูกจับกุมดำเนินคดี พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องชาวเมียนมาเป็นจำเลยต่อศาลแล้ว เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2556 คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่และตำรวจตรวจคนเข้าเมืองไม่ได้มีเพศสัมพันธ์กับชาวโรฮีนจาเข้าเมืองผิดกฎหมายแต่อย่างใด

นอกจากนี้ ชาวเมียนมาและเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ได้มีการบังคับขู่脅 เรียกรับเงินจากกลุ่มผู้เสียหายชาวโรฮีนจา จึงถูกดำเนินคดีเพิ่มเติมในความผิดฐานร่วมกันค้ำมนุษย์กักขังหน่วงเหนี่ยว และกรรโชกทรัพย์ ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่นอกจากถูกดำเนินคดีเช่นเดียวกับชาวเมียนมาแล้ว ยังถูกดำเนินคดีฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ส่วนทางด้านวินัยได้มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและให้ออกจากราชการไว้ก่อนแล้ว

1.5.4 กรณีมีเด็กหญิงจากชนกลุ่มน้อยถูกลักพาตัว ทารุณและจ้องจำเป็นเวลาห้าปี ตุลาการวินิจฉัยคดีจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจึงอนุญาตผู้ต้องสงสัยกระทำผิดให้ประกันตัว ทำให้ผู้กระทำผิดหนีประกันและหลบหนีการดำเนินคดีไปได้ มีการเปิดเผยอย่างแพร่หลายเกี่ยวกับกรณีเด็กหญิงชาวกระเหรี่ยงวัย 12 ปี ที่ถูกกดขี่เยี่ยงทาสในบ้านของสามีภรรยาชาวไทย คู่หนึ่งเป็นเวลาห้าปี เจ้าหน้าที่ตำรวจได้อนุญาตให้สื่อมวลชนตีพิมพ์ชื่อของเด็กหญิงและภาพกึ่งเปลือยของเธอระหว่างอยู่ในการคุ้มครองของตำรวจ

ทางการไทยตรวจสอบแล้วพบข้อเท็จจริงที่แตกต่างจากที่มีการตีพิมพ์มา กล่าวคือ เด็กหญิงจากชนกลุ่มน้อยไม่ได้ถูกลักพาตัว แต่มาอยู่กับมารดาซึ่งเป็นคนงานอยู่ที่ไร่ของสามีภรรยาชาวไทยที่ถูกกล่าวหา ในระหว่างอยู่กับมารดาได้ไปทำงานที่บ้านของผู้ถูกกล่าวหา และถูกบังคับใช้แรงงาน ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งถูกจับกุมดำเนินคดี และได้ยื่นคำร้องขอประกันตัวโดยใช้เงินสด จำนวน 700,000 บาท เป็นหลักประกัน ซึ่งเป็นสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญ ที่สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ และมีสิทธิได้รับการประกันตัว พนักงานสอบสวนพิจารณาตามหลักกฎหมายแล้ว จึงอนุญาตให้มีการประกันตัว หลังจากได้รับอนุญาตให้ประกันตัวแล้ว (ผู้อนุญาตให้ประกันตัวไม่ใช่ศาล) ผู้ต้องหาหนีจึงถูกยึดเงินสดจำนวน 700,000 บาท ที่ใช้เป็นหลักประกันให้ตกเป็นของแผ่นดิน และถูกศาลออกหมายจับ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จัดชุดติดตามจับกุม ผู้ต้องหา 2 ชุด ตั้งรางวัลนำจับ 100,000 บาท ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เร่งรัดการติดตามจับกุมแล้วแต่ยังจับกุมไม่ได้

จากการตรวจสอบพบว่า มีการเปิดเผยชื่อของผู้เสียหายและการเผยแพร่ / การเผยแพร่ต่อซึ่งภาพถ่ายแสดงรอยแผลของเด็กรจริง และพบว่าก่อนและในขณะที่มีการถ่ายภาพดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานคุ้มครองผู้เสียหายได้พยายามห้ามการถ่ายภาพแล้ว แต่ไม่ประสบความสำเร็จด้วยเหตุหลายประการ รวมทั้งในขณะนั้นมีคนจำนวนมาก (รวมถึงสื่อมวลชน) อยู่ในสถานที่ที่มีการถ่ายภาพนั้นเพื่อร่วมพิธีมอบเงินช่วยเหลือให้แก่เด็ก ส่วนการเปิดเผยชื่อและเผยแพร่ภาพต่ออยู่นอกเหนือการห้ามปรามของเจ้าหน้าที่หน่วยงานคุ้มครองผู้เสียหายเช่นกัน

เพื่อไม่ให้เหตุการณ์ในทำนองเดียวกันกับที่กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐฯ ตึง เกิดขึ้นอีก ประเทศไทยได้ส่งเสริมให้พนักงานที่ดูแลเด็กมีนโยบายจัดองค์กรที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก (Child Save Policy and Procedure) ในปี 2556 มีการจัดอบรมนำร่องผู้ปฏิบัติงาน 1 รุ่น จำนวน 30 คน และมีการประสานความร่วมมือกับสมาคมหนังสือพิมพ์ในการจัดอบรมให้ความรู้แก่สื่อมวลชนเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์และจรรยาบรรณของสื่อในการเผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

1.5.5 ความคืบหน้าของคดีที่ศาลสูงพิจารณาคำตัดสินของปี 2552 ซึ่งค้างมาจนถึงปี 2554 ที่ตัดสินให้ผู้ต้องหา 2 ราย มีความผิดฐานค้ามนุษย์ ผู้เสียหาย 73 รายให้ไปทำงานในโรงงานแกะกุ้ง และผู้ต้องหาทั้ง 2 ราย ยังคงอยู่ในระหว่างประกันตัวและเป็นอิสระอยู่จนบัดนี้

ทางการไทยตรวจสอบแล้วพบว่าคดีดังกล่าว ศาลจังหวัดสมุทรสาครพิพากษา เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 ลงโทษจำเลยที่ 1 จำคุก 5 ปี และปรับ 1,054,000 บาท จำเลยที่ 2 จำคุก 8 ปี และปรับ 2,084,000 บาท ปราบกฏว่าจำเลยทั้งสองได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2554 และจำเลยทั้งสองได้ยื่นฎีกา ต่อศาลฎีกา เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2554 คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ระหว่างการพิจารณาคดีจำเลยทั้งสองได้รับการประกันตัว เนื่องจากสิทธิในการได้รับการประกันตัวเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญ และเป็นดุลพินิจในอำนาจตุลาการที่ฝ่ายบริหารมีอาจก้าวล่วงอย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันการหลบหนีระหว่างประกันตัว โดยกำหนดมาตรการหลังจากได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว เช่น การยึดหนังสือเดินทาง และการกำหนดความถี่ในการรายงานตัวให้มากขึ้น

กรณีผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮีนจา

โรฮีนจาเป็นประเด็นที่ต้องมองในภาพรวมในฐานะปรากฏการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติในภูมิภาค ซึ่งเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ ต้นตอของปัญหาเกิดจากสถานการณ์เฉพาะในประเทศต้นทาง ที่ผลักดันให้ชาวโรฮีนจาอยู่ในสภาวะสิ้นหวังและจำเป็นต้องอาศัยตัวกลางนำพาให้เดินทางออกมาจากประเทศต้นทาง เข้ามายังประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกบังคับ แต่สมัครใจเดินทางเพื่อไปทำงานในประเทศปลายทาง โดยประเทศไทยเป็นเพียงทางผ่าน ดังนั้น การเคลื่อนย้ายของชาวโรฮีนจาส่วนใหญ่จึงจัดเป็นกรณีการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและการเข้าเมืองผิดกฎหมาย ไม่ใช่การค้ามนุษย์

แม้ไทยจะได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์ดังกล่าว แต่ไทยได้มีส่วนร่วมในการแบ่งเบาภาระและรับผิดชอบร่วมกับประเทศอื่นๆ โดยตั้งแต่ต้นปี 2556 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยได้ให้การดูแลชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมือง และพยายามหาทางออกให้กับคนกลุ่มนี้ ท่ามกลางข้อจำกัดต่างๆ แต่โดยที่การหาทางออกต้องอาศัยเวลา ทำให้คนกลุ่มนี้มองไม่เห็นทางออกหรือโอกาส จึงพยายามหลบหนี หรือเดินทางต่อไปที่อื่น อย่างไรก็ตาม ไทยจะให้การดูแลชาวโรฮีนจาที่มีความจำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานไทยตามหลักมนุษยธรรมต่อไป

ที่ผ่านมา รัฐบาลไทยมีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการปราบปรามขบวนการขนชาวโรฮีนจาเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายเพื่อลดความเสี่ยงในการแสวงหาประโยชน์โดยขบวนการค้ามนุษย์ซึ่งมักเป็นขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ ที่มีความซับซ้อนและการดำเนินคดีทั้งกระบวนการมีความซับซ้อนและปัจจัยท้าทายมาก ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศที่ใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีเงื่อนไขที่อาจเข้าข่ายการค้ามนุษย์ในระหว่างเส้นทางการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเข้าเมืองผิดกฎหมายทางการไทยก็ไม่ได้หนึ่งนอนใจ จะดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริง และเปิดกว้างที่จะรับแจ้งเบาะแสหรือหลักฐานต่างๆ เพิ่มเติม และหากมีกรณีที่แน่ชัดว่าเป็นการค้ามนุษย์ ทางการไทยก็จะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยกฎหมายไทยกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์หนักกว่าผู้กระทำความผิดฐานการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเข้าเมือง

การดำเนินคดี

ที่ผ่านมา ไทยได้ดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบขนชาวโรฮีนจาเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย ระหว่างปี 2551 - 2556 มีการจับกุมจำนวนทั้งสิ้น 82 ราย ซึ่งในจำนวนนี้เป็นกรณีดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐด้วย โดยในปี 2553 มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่จังหวัดระนองเป็นผู้กระทำความผิดฐานลักลอบขนชาวโรฮีนจาเข้าเมือง 1 ราย ซึ่งศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุก 1 ปี 5 เดือน ปรับ 2,000 บาท และปัจจุบันถูกปล่อยออกจากราชการแล้ว และในปี 2556 มีการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการหน่วงเหนี่ยว ช่มชู้ และค้ามนุษย์ชาวโรฮีนจาซึ่งหลบหนีออกจากบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพังงา ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ปัจจุบันอยู่ในระหว่างพิจารณาไต่สวนความผิดโดยทั้งความผิดฐานทุจริตและร่วมกันค้ามนุษย์ โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รายละเอียดตามทีปรากฏในคดีตัวอย่างส่วนการดำเนินคดี (หน้า 26)

ในเดือนมกราคม 2556 มีการเข้าจับกุมชาวโรฮีนจาได้กว่า 400 คน ในสวนยางใกล้เขตแดน ไทย-มาเลเซีย ในเขตอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา และดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ทั้งฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย การให้ที่พักพิงผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย การกักขัง หน่วงเหนี่ยว และได้ดำเนินคดีฐานความผิดทางอาญาด้วย ศาลพิจารณาคดีตัดสินจำคุกจำเลยซึ่งเป็นคนไทย ทั้ง 7 คน ที่ร่วมกันกระทำการเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 2 ปี โดยไม่รอลงอาญา

นอกจากนี้ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้ดำเนินการเพิกถอนการอนุญาตอยู่ในราชอาณาจักร และขึ้นบัญชีบุคคลต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรกับบุคคลต่างด้าวสองสัญชาติ (บังคลาเทศและเมียนมา) 1 ราย ผู้มีพฤติการณ์เป็นหัวหน้าขบวนการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานชาวโรฮีนจาเข้าเมืองผิดกฎหมาย ในเดือนพฤษภาคม 2556 เพื่อทำการลักลอบขนชาวโรฮีนจาไปยังประเทศที่สามทางทะเลอันดามัน ซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

การดำเนินการปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานชาวโรฮีนจา

ต่อข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามสื่อในช่วงปลายปี 2556 ว่ามีพื้นที่ลับที่ขบวนการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเข้าเมืองผิดกฎหมายใช้ในการพักพิงหรือกักขังชาวโรฮีนจาทางตอนใต้ของไทย ซึ่งอาจเชื่อมโยงกับขบวนการค้ามนุษย์ ทางกรมไทยได้จัดทีมเข้าตรวจสอบแล้วพบพื้นที่ในลักษณะเพิงที่พักชั่วคราว ซึ่งไม่มีคนอยู่อาศัยในบริเวณสวนยางติดกับชายแดนมาเลเซีย สงสัยได้ว่าเป็นที่พักพิงของชาวโรฮีนจา มาก่อน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการสอบสวนหาข้อเท็จจริงต่อไป

ต่อมา ในเดือนมกราคม 2557 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าช่วยเหลือผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮีนจา ในป่าสวนยางในอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา ใกล้ชายแดนไทย - มาเลเซีย จำนวน 861 คน และจับกุมผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้นำพาและให้ที่พักพิงแก่ชาวโรฮีนจาจากกลุ่มดังกล่าว 3 ราย ซึ่งเมื่อสังเกตจากพฤติการณ์เบื้องต้นแล้ว ไม่พบการกักขังหน่วงเหนี่ยวหรือใช้อาวุธบีบบังคับ ที่เป็นข้อบ่งชี้ของการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ ทีมสหวิชาชีพยังได้สัมภาษณ์บุคคลกลุ่มดังกล่าว และไม่พบว่าผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของชาวโรฮีนจา

ไทยสนับสนุนกลไกความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ ทั้งในกรอบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อการแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานอย่างครอบคลุม โดยเน้นหลักการการแก้ไขปัญหาที่พื้นที่ต้นทาง การเป็นผู้เล่นที่รับผิดชอบ และการแบ่งเบาภาระ ทั้งนี้ โดยตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพในการดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม การต่อต้านการลักลอบขนคนเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ รวมถึงหลักกฎหมาย

ไทยได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมที่สำคัญในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้านต่างๆ เช่น การหารือระดับภูมิภาคเกี่ยวกับปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติทางทะเล การแลกเปลี่ยนข้อมูลการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเข้าเมืองระหว่างประเทศสมาชิกกระบวนการบาห์ลี การหารือทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเรื่องสถานการณ์ในพื้นที่ต้นทาง การประชุมเชิงปฏิบัติการประเทศนำร่องเกี่ยวกับทางเลือก ขั้นตอน เมื่อมีการขึ้นฝั่งของผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติทางทะเล

2. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ

2.1 จำนวนผู้เสียหายที่ได้รับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองฯ

ในปี 2556 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ จำนวน 681 คน เป็นคนไทย 305 คน และคนต่างด้าว 376 คน ส่วนใหญ่มาจากประเทศเมียนมา ลาว และกัมพูชา

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้เสียหายที่เข้ารับการคุ้มครองในสถานคุ้มครองฯ ระหว่างปี 2555 และปี 2556 พบว่ามีผู้เสียหายที่เข้ารับการคุ้มครองเพิ่มขึ้น จำนวน 143 คน ส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ถูกแสวงประโยชน์ทางเพศ ซึ่งจำเป็นต้องให้การคุ้มครองระหว่างการดำเนินคดี รายละเอียดจำนวนผู้เสียหายที่ได้รับการคุ้มครองในสถานคุ้มครอง จำแนกตามสัญชาติ อายุ และเพศ และจำแนกตามประเภทของการถูกแสวงหาประโยชน์ ตามตารางข้างล่างนี้

จำนวนผู้เสียหายที่ได้รับการคุ้มครองในสถานคุ้มครอง จำแนกตามสัญชาติ อายุ และเพศ															
สัญชาติ	ปี 2555							ปี 2556							รวม
	ต่ำกว่า 15 ปี		15 ปีขึ้นไป – 18 ปี		18 ปีขึ้นไป		รวม	ต่ำกว่า 15 ปี		15 ปีขึ้นไป – 18 ปี		18 ปีขึ้นไป			
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
ไทย	11	41	32	62	18	2	166	9	90	19	165	18	4	305	
กัมพูชา	27	30	4	0	4	3	68	22	18	8	7	10	6	71	
ลาว	6	31	14	32	21	10	114	2	18	1	69	2	13	105	
เมียนมา	3	17	40	31	78	7	176	19	8	27	36	75	22	187	
จีน	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	
อุซเบกิสถาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	
อินเดีย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	7	
ไม่ทราบสัญชาติ	1	5	2	-	-	4	12	-	-	-	-	-	3	3	
รวม	172		219		147		538	186		332		163		681	

จำนวนผู้เสียหายที่ได้รับการคุ้มครองในสถานคุ้มครอง จำแนกตามประเภทของการถูกแสวงหาประโยชน์								
สัญชาติ	ปี 2555				ปี 2556			
	แรงงาน	เพศ	ขอทาน	รวม	แรงงาน	เพศ	ขอทาน	รวม
ไทย	47	106	13	166	66	210	29	305
กัมพูชา	34	1	33	68	29	6	36	71
ลาว	52	62	-	114	20	85	-	105
เมียนมา	134	42	-	176	106	60	21	187
จีน	1	1	-	2	-	1	-	1
อุซเบกิสถาน	-	-	-	-	-	2	-	2
อินเดีย	-	-	-	-	7	-	-	7
ไม่ทราบสัญชาติ	7	4	1	12	3	-	-	3
รวม	275	216	47	538	231	364	86	681

นอกจากนี้ ยังมีคนไทยที่เป็นผู้เสียหายซึ่งได้รับการช่วยเหลือกลับภูมิลำเนา ปี 2555 จำนวน 55 คน และปี 2556 จำนวน 63 คน

ถ้าเปรียบเทียบสถิติจำนวนของผู้เสียหายต่างด้าวของปี 2555 กับปี 2556 จะเห็นได้ว่า จำนวนผู้เสียหายต่างด้าวเพิ่มเพียงเล็กน้อย (เพิ่มจำนวน 4 คน) ในขณะที่ผู้เสียหายคนไทยเพิ่มขึ้น 139 คน ซึ่งสัมพันธ์กับสถิติการดำเนินคดี ที่พบว่าการถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศมากกว่าคดีประเภทอื่น ซึ่งผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นคนไทย เนื่องจากนโยบายเชิงรุกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการสืบสวน จับกุม ปราบปรามผู้กระทำความผิด และช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

2.2 การทำงานแบบสหวิชาชีพ

ประเทศไทยใช้วิธีการทำงานในรูปแบบสหวิชาชีพ (ซึ่งมีนักสังคมสงเคราะห์รวมอยู่ด้วย) ในกระบวนการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหาย นับตั้งแต่ก่อนการเข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหายจากสถานที่เกิดเหตุ การคัดแยกผู้เสียหายในเบื้องต้น จนถึงขั้นกระบวนการยุติธรรม

ภายหลังจากการคัดแยกผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่ตำรวจจะแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงสิทธิที่ได้รับตาม **พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551** จากนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะส่งผู้เสียหายที่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐไปรับการคุ้มครองในหน่วยงานหลักที่ให้การดูแลผู้เสียหาย

ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ บ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดปทุมธานี สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดเชียงราย สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดสงขลา สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดระนอง และสถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ยกเว้นในกรณีของเด็ก หน่วยงานต้องให้การคุ้มครองและดูแล ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของเด็กเอง

เมื่อมาถึงสถานคุ้มครองจะมีการแจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายทราบอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการของสถานคุ้มครองเป็นภาษาต่างๆ 7 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย เมียนมา ลาว เขมร จีน เวียดนาม และอังกฤษ จากนั้นผู้เสียหายจะเข้าสู่กระบวนการแรกรับ โดยจะได้รับการประเมินปัญหา ความต้องการทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เพื่อจัดบริการช่วยเหลือที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ การให้คำปรึกษาการเยียวยาทางด้านร่างกาย จิตใจ การช่วยเหลือด้านกฎหมาย การฝึกอบรมอาชีพ การเตรียมความพร้อมก่อนคืนสู่ครอบครัวและสังคม สำหรับผู้เสียหายที่มาจากต่างประเทศ ก็จะมีการติดต่อประสานงานกับประเทศต้นทางเพื่อหาและประเมินครอบครัว ก่อนส่งตัวกลับไปยังประเทศต้นทาง

2.3 การอนุญาตให้อยู่ชั่วคราวและการอนุญาตให้ทำงานชั่วคราว

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เสียหายซึ่งเป็นคนต่างด้าว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการขออนุญาตให้ผู้เสียหายอยู่ในประเทศไทยชั่วคราวและขออนุญาตให้ผู้เสียหายทำงานชั่วคราวได้ตามมาตรา 37 แห่ง **พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551**

ในปี 2556 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ยื่นขออนุญาตให้ผู้เสียหายต่างชาติ จำนวน 376 คน โดยกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการอนุญาตแล้ว จำนวน 253 คน ส่วนที่เหลือ 123 คน ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาคำขอ

ในบรรดาผู้ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้อยู่ชั่วคราว มีจำนวน 128 คน ที่ได้รับการช่วยเหลือให้ทำงาน โดยได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าว (รายได้จากการทำงานของผู้เสียหาย ในปี 2556 คิดเป็นเงินทั้งสิ้น 1,420,345 บาท)

การสนับสนุนให้ประกอบอาชีพตู้เติมเงินและตู้จำหน่ายเครื่องดื่ม จังหวัดกรุงเทพฯ

การสนับสนุนประกอบอาชีพเลี้ยงโคและสุกร จังหวัดร้อยเอ็ด

การสนับสนุนประกอบอาชีพงานก่อสร้างอาคารที่พักเจ้าหน้าที่ จังหวัดปทุมธานี

สำหรับผู้เสียหาย จำนวน 125 คน ซึ่งไม่ได้จัดหางานให้ทำนั้น ประกอบด้วย

2.3.1 จำนวน 87 คน เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เพราะกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ห้ามการจ้างงานเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

2.3.2 จำนวน 19 คน ไม่ได้ได้รับอนุญาตให้ไปทำงานนอกสถานคุ้มครองด้วยเหตุผล ด้านความปลอดภัยของผู้เสียหายเอง

2.3.3 จำนวน 14 คน ไม่ประสงค์ทำงานเนื่องจากรอเดินทางกลับภูมิลำเนา

2.3.4 จำนวน 5 คน มีปัญหาสุขภาพ / ทุพพลภาพ

รายละเอียดจำนวนผู้เสียหายต่างตัวที่ได้ดำเนินการจัดหางานให้ทำ ตามตารางข้างล่างนี้

จำนวนผู้เสียหายต่างตัวที่ได้ดำเนินการจัดหางานให้ทำ						
เพศ	จำนวนผู้เสียหาย ที่ออกไปทำงาน	จำนวนผู้เสียหายที่ไม่ออกไปทำงาน				
		อายุต่ำกว่า 15 ปี	ความ ปลอดภัย	ไม่ประสงค์ ทำงาน	ปัญหา สุขภาพ / ทุพพลภาพ	รวม
ชาย	111	43	-	-	5	48
หญิง	17	44	19	14	-	77
รวม	128	87	19	14	5	125

2.4 การช่วยเหลือให้ผู้เสียหายได้รับเงินค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา

นอกจากการอนุญาตให้อยู่และทำงานชั่วคราวตามที่กล่าวข้างต้นแล้ว ประเทศไทยให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ผู้เสียหายโดยใช้เงินจากกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์และจากพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

ในปี 2556 มีผู้เสียหาย จำนวน 75 คน ได้รับเงินค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา จากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นเงิน 2,169,000 บาท

2.5 การช่วยเหลือจากเงินกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์

มีผู้เสียหายจำนวน 525 คน ได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนฯ เป็นเงินทั้งสิ้น 4,359,227.35 บาท

2.6 การช่วยเหลือเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

กฎหมายไทยยังกำหนดให้พนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำผิดให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

ในปี 2556 ได้ให้การช่วยเหลือในการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย 68 คน (คนไทย 25 คน ต่างชาติ 43 คน) รวมเป็นเงิน 17,384,311 บาท แต่คดียังไม่ถึงที่สุด

นอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว ประเทศไทยได้ช่วยผู้เสียหายเรียกร้องค่าจ้างค้างจ่ายและค่าสินไหมทดแทนตามช่องทางอื่นที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย

2.7 การจัดให้มีล่ามสำหรับผู้เสียหายต่างชาติ

เพื่อช่วยในการสื่อสารกับผู้เสียหายชาวต่างชาติ ประเทศไทยได้จัดล่ามช่วยเหลือในการสื่อสาร ตลอดทุกขั้นตอนของการช่วยเหลือ

2.8 การช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายให้พร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคม

ในปี 2556 ประเทศไทยได้จัดให้มีการเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายอย่างน้อย 681 คน สำหรับประเภทหรือลักษณะของการเยียวยา ขึ้นกับสภาพของผู้เสียหาย โดยสถานคุ้มครองมีที่มสวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ร่วมดำเนินการ นอกจากนี้สถานคุ้มครองยังได้จัดกิจกรรมบำบัดสำหรับผู้เสียหาย ได้แก่ ศิลปะบำบัด (art therapy) กลุ่มบำบัด (group therapy) สำหรับผู้เสียหายคนไทยที่กลับสู่ครอบครัว ภูมิลำเนา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดกิจกรรมโครงการเสริมพลังจากเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน

กิจกรรมสันทนาการ

2.9 กิจกรรมก่อนส่งผู้เสียหายต่างด้าวกลับภูมิลำเนา

เมื่อทราบว่าผู้เสียหายมาจากประเทศใด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะประสานกับประเทศต้นทางเพื่อสืบหาและประเมินครอบครัว ในบางกรณีจะมีเจ้าหน้าที่จากประเทศต้นทางมาร่วมในการสัมภาษณ์ และให้กำลังใจแก่ผู้เสียหายที่อยู่ระหว่างคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีการประชุมการบริหารจัดการรายกรณี (Case Management Meetings – CMMs) ร่วมกับหน่วยงานประเทศต้นทาง เช่น ลาว และเมียนมา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และแก้ไขปัญหาคู่สมรสในการคุ้มครองการดำเนินคดี และการส่งกลับคืนสู่ครอบครัวร่วมกัน โดยในปี 2556 มีการประชุม 2 ครั้ง

ในปี 2556 ประเทศไทยร่วมกับประเทศต้นทางได้จัดส่งผู้เสียหายต่างด้าวกลับประเทศต้นทาง จำนวน 355 คน โดยใช้เงินจากกองทุนฯ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 (สำหรับผู้ส่งกลับซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายแต่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ขอความช่วยเหลือจากแหล่งทุนอื่น)

2.10 การรับแจ้งเหตุ

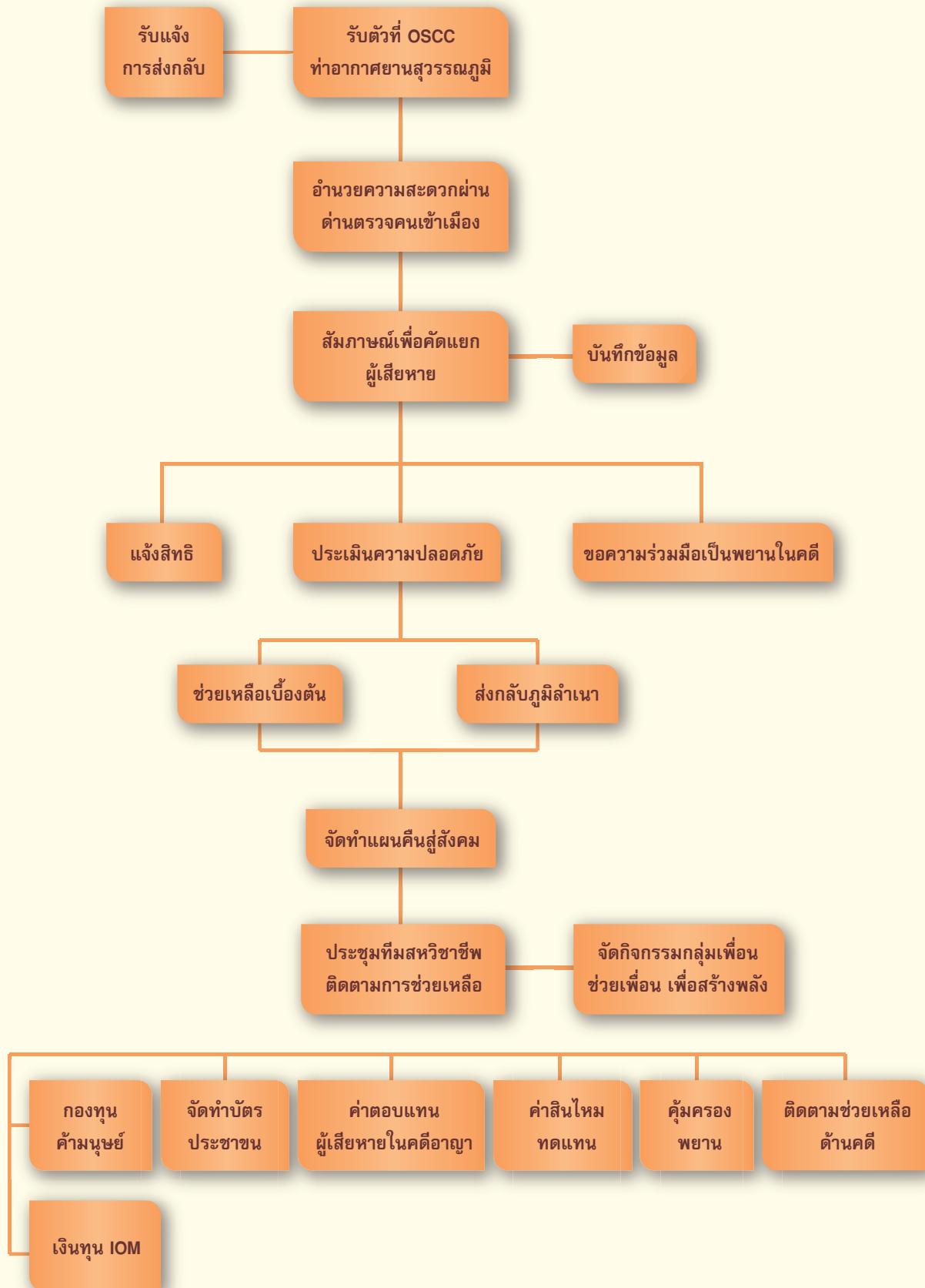
รัฐบาลไทยจัดให้มีศูนย์รับแจ้งเหตุทางโทรศัพท์ โดยผ่านหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้ชื่อ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (One Stop Crisis Center – OSCC) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

2.11 One Stop Service Center for Thai TIP Victims – OSSC for Thai TIP Victims

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีกลไกการช่วยเหลือคนไทยที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือสงสัยว่าอาจเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยผ่าน One Stop Service Center ซึ่งตั้งอยู่ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ณ ศูนย์นี้คนไทยดังกล่าวจะผ่านการคัดแยกผู้เสียหายเบื้องต้นอีกครั้งหนึ่ง โดยในปี 2556 มีการให้บริการแก่คนไทยจำนวน 63 คน

นอกจากนั้นแล้ว ในกรณีที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองพบว่าคนไทยซึ่งเดินทางกลับจากต่างประเทศมาเอง เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และส่งบุคคลดังกล่าวไปยัง OSSC เพื่อแจ้งสิทธิตามกฎหมายให้การคุ้มครองช่วยเหลือ ในปี 2556 มีทั้งหมด 4 คน (ซึ่งรวมอยู่ใน 63 คนที่กล่าวถึงข้างต้น) รายละเอียดขั้นตอนการทำงานของ OSSC ปรากฏในแผนภูมิต่อไปนี้

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้เสียหายคนไทยส่งกลับจากต่างประเทศ

กรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการให้ความช่วยเหลือ

หญิงไทย อายุ 17 ปี ได้รับการชักชวนจากเพื่อนให้ไปเที่ยวที่ประเทศมาเลเซีย เมื่อผู้เสียหายเดินทางไปถึงมาเลเซีย ผู้เสียหายถูกขังในห้องพัก เป็นเวลา 2 วัน จึงได้ทราบว่าตนถูกหลอกมาค้าประเวณี ระหว่างนั้น มีนายหน้าพาผู้ใช้บริการเข้ามาดูตัว แต่ผู้เสียหายใช้ไหวพริบในการเอาตัวรอด ด้วยการให้เหตุผลอันทำให้ไม่มีการใช้บริการ ต่อมาผู้เสียหายพยายามติดต่อครอบครัวด้วยการใช้โทรศัพท์มือถือส่งข้อความผ่าน Facebook ไปยังพี่สาวซึ่งอยู่ในประเทศไทยแจ้งให้รู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและที่ตั้งของตึกที่ผู้เสียหายถูกขังตัวไว้ พี่สาวของผู้เสียหายได้ร้องขอความช่วยเหลือผ่านศูนย์ประชาชนดี 1300 ซึ่งส่งต่อข้อมูลให้กับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากนั้นจึงมีการประสานส่งต่อข้อมูลเพื่อขอความช่วยเหลือไปยังสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ และ **สามารถช่วยเหลือผู้เสียหายออกมาจากสถานที่ดังกล่าวได้ในเวลาเพียง 3 ชั่วโมง** แล้วจึงส่งผู้เสียหายกลับประเทศไทย ซึ่งมีจุดรับตัว ณ OSSC

การช่วยเหลือที่รวดเร็วเป็นแรงจูงใจทำให้ผู้เสียหายให้ความร่วมมือเป็นพยานในการดำเนินคดีผู้กระทำผิด และหลังจากนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดกิจกรรมเสริมพลังเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้เสียหายรายนี้ การแนะนำการศึกษาต่อ ตลอดจนการประกอบอาชีพ และเตรียมความพร้อมในการเป็นพยาน

นอกจากนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการขอความช่วยเหลือจากเงินกองทุนฯ ตาม **พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551** ให้แก่ผู้เสียหายเป็นค่าใช้จ่ายในการครองชีพจำนวน 6,600 บาท และมีแผนที่จะขอความช่วยเหลือเพิ่มเติมให้แก่ผู้เสียหายเพื่อนำเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายในการรับการอบรมวิชาชีพจำนวน 50,000 บาท นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ยื่นคำร้องขอรับเงินค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาซึ่งอยู่ในระหว่างรอผลคำวินิจฉัยจากคณะกรรมการ

อนึ่ง ผู้เสียหายยังได้รับเงินสนับสนุนประกอบอาชีพจากองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration: IOM) จำนวน 25,200 บาท เพื่อสนับสนุนผู้เสียหายในการประกอบอาชีพเปิดร้านขายกาแฟ

ปัจจุบัน ผู้เสียหายสามารถกลับคืนสู่ครอบครัว และเปิดร้านขายกาแฟ พร้อมกับศึกษาต่อในระบบการศึกษานอกโรงเรียน จากการติดตามประเมินผลการกลับคืนสู่สังคมอย่างต่อเนื่อง พบว่าผู้เสียหายสามารถอยู่ในครอบครัวและสังคมอย่างปกติสุข และมีความประสงค์ที่จะเป็นอาสาสมัครเพื่อให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ต่อไป

2.12 ความพยายามในการเพิ่มคุณภาพของการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือ ด้วยการจัดการอบรมและประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.12.1 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายหลากหลายกิจกรรม ดังนี้

2.12.1.1 การศึกษาดูงานที่ประเทศมาเลเซีย เพื่อพบปะและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนไทยในมาเลเซียที่ประสบปัญหาการค้ามนุษย์ ร่วมกับตำรวจตรวจคนเข้าเมืองมาเลเซีย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ และสมาคมไทยคลับ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการสร้างเครือข่าย และการประสานความร่วมมือดำเนินการต่อไป

2.12.1.2 การศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐไต้หวัน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานทีมสหวิชาชีพ และแลกเปลี่ยนข้อมูลในการพัฒนาทั้งในด้านการป้องกันปัญหา การปราบปราม ขบวนการค้ามนุษย์ และการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

2.12.1.3 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานด้านการช่วยเหลือ และคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ระหว่างบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อถ่ายทอดความรู้ เทคนิค การปฏิบัติงาน และพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

2.12.1.4 การฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องแนวทางการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ให้แก่ เจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ปฏิบัติงานในการคัดแยกผู้เสียหายในพื้นที่จังหวัดที่มีสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ค่อนข้างรุนแรง

2.12.2 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีนโยบายให้สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ เป็นศูนย์การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงาน และเป็นทีศึกษาดูงานขององค์กรภายนอกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในด้านการให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง เยียวยา พิณฟู การส่งกลับ และคืนสู่สังคมผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ในรอบหลายปีที่ผ่านมาได้มีองค์กรและบุคคลภายนอกจำนวนมากสนใจเข้าไปศึกษาดูงานที่สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้แห่งแรกของกระทรวงฯ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2503 จึงมีการสั่งสมองค์ความรู้ต่างๆ ในการปฏิบัติงานอย่างมากมาจนเป็นที่รู้จักขององค์กรภายนอกเป็นอย่างดี ซึ่งในปี 2556 มีบุคคลสำคัญระดับประเทศเข้าไปเยี่ยมชมเพื่อศึกษาดูงานที่สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ได้แก่ เจ้าหญิงมาทิลด์ พระชายาในพระมกุฎราชกุมารฟิลิปแห่งราชอาณาจักรเบลเยียม ได้เสด็จเยือนสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2556 และ Mr. Ed Royce ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐอเมริกา และคณะ ได้เข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2556

เยี่ยมชมสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ

เจ้าหญิงมาทิลด์แห่งราชอาณาจักรเบลเยียม

คณะสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐอเมริกา

คณะผู้แทนเวียดนาม

3. ด้านการป้องกัน

3.1 การส่งเสริมการจ้างงานโดยภาครัฐ

กระทรวงแรงงานได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการนำเข้า / ส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศ โดยรัฐต่อรัฐ หรือกระบวนการที่ไม่ผ่านตัวแทน เพื่อลดอุปสงค์ของแรงงานที่ถูกแสวงประโยชน์โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 มาตรการนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ตามบันทึกความเข้าใจทวิภาคีว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างงานระหว่างไทย - ลาว ไทย - เมียนมา และไทย - กัมพูชา ตั้งแต่ปี 2553 - 2556 ดังนี้

ปีงบประมาณ	นายจ้างแจ้งความต้องการนำเข้าแรงงาน				อนุญาตให้ทำงาน				ร้อยละ
	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	รวม	เมียนมา	ลาว	กัมพูชา	รวม	
2553	66,693	16,457	28,524	111,674	551	7,828	9,806	18,185	16.3
2554	31,707	17,239	81,860	130,806	4,658	8,740	41,745	55,143	42.2
2555	94,279	15,892	108,647	218,818	21,848	8,496	57,549	87,893	40.2
2556	111,772	22,211	96,377	230,360	44,556	12,712	75,702	132,970	57.7
รวม	304,451	138,437	358,787	801,675	71,613	47,726	193,398	312,737	39.0

จากสถิติในตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีอัตราการนำเข้าแรงงานต่างด้าวผ่านกระบวนการ MOU จากประเทศเพื่อนบ้านสูงขึ้นทุกปี เป็นการปิดช่องทางการหลอกลวงแรงงานต่างด้าวจากสาย / นายหน้าเถื่อน

3.1.2 มาตรการส่งเสริมการไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐเป็นผู้จัดส่ง หรือกระบวนการที่ไม่ผ่านตัวแทน สามารถตัดตอนกระบวนการนายหน้าและตัวแทนจัดหางาน รวมทั้งลดปัญหาการหลอกลวงคนหางาน เช่น การจัดส่งไปทำงานสาธารณรัฐเกาหลีตามระบบการจ้างแรงงานต่างชาติ (EPS) / การจัดส่งไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่น (IM) / การจัดส่งไปทำงานภาคเกษตรในประเทศอิสราเอล (TIC) / การจ้างตรงของประเทศอื่นๆ เช่น ใต้หวัน มาเลเซีย กาตาร์ สิงคโปร์ ฮองกง สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ฯลฯ โดยปี 2556 มีการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศจำนวน 14,509 คน สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายของคนหางานได้จำนวน 2,959,966,680 บาท โดยมีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ลำดับที่	ประเทศ ที่ส่งไปทำงาน	จำนวน (คน)	ค่าใช้จ่าย จัดส่งโดยรัฐ / คน (บาท)	ถ้าส่งโดย เอกชนต้อง จ่าย / คน (บาท)	ประหยัด เงินได้ / คน (บาท)	ประหยัด เงินรวม (บาท)
1	สาธารณรัฐเกาหลี	7,780	20,244	180,000	159,756	1,242,901,680
2	อิสราเอล	5,902	36,000	300,000	264,000	1,558,128,000
3	ญี่ปุ่น	418	15,000	300,000	285,000	119,130,000
4	ไต้หวัน (จ้างตรง)	368	15,000	120,000	105,000	38,640,000
5	มาเลเซีย	28	10,500	35,000	24,500	686,000
6	มาเก๊า	13	3,000	40,000	37,000	481,000
รวม		14,509	2,959,966,680			

3.1.3 กระทรวงแรงงานได้จัดตั้งศูนย์ประสานบริการการไปทำงานต่างประเทศในส่วนภูมิภาค (TOEA) จำนวน 10 ศูนย์ เพื่อเป็นศูนย์รวมของการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จและบูรณาการณ จุดเดียวกัน อาทิ ธนาคาร เจ้าหน้าที่ด้านการสุขภาพ บริษัทจัดหางาน ซึ่งคนหางานสามารถเข้าถึงบริการได้ด้วยตนเองจนจบกระบวนการไปทำงานต่างประเทศ โดยมีคนหางานมาใช้บริการ จำนวน 45,865 คน และได้เดินทางไปทำงานต่างประเทศแล้วจำนวน 21,315 คน

3.2 การตรวจสถานที่ พื้นที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ และการตรวจแรงงาน

3.2.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เน้นการตรวจตราสถานที่หรือพื้นที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์รูปแบบต่างๆ เช่น การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการนำคนมาขอตาน ในปี 2556 มีการตรวจตราสถานที่หรือพื้นที่เสี่ยง 28,280 ครั้ง และได้มีคำสั่งให้ออกตรวจ และระดมกวาดล้างพื้นที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ทุกเดือนไม่น้อยกว่า 10 ครั้ง ปรากฏผลการระดมปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่เสี่ยง จำนวน 29,318 ครั้ง ในขณะที่ออกตรวจได้เผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ผู้ประกอบการต่างๆ รวมทั้งแรงงานบนเรือประมง แพปลา สะพานปลา ท่าจอด ทราบเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงานด้วย เพื่อป้องกันการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์

3.2.2 การตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการกลุ่มเสี่ยง ที่มีการใช้แรงงานต่างด้าวจำนวนมาก เช่น ในอุตสาหกรรมกึ่ง อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล อุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า และสถานประกอบกิจการขนาดเล็ก รวม 40,963 แห่ง เพื่อให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมาย ซึ่งลูกจ้างจะได้รับการคุ้มครอง ได้รับค่าจ้างและสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย และไม่มีการกระทำที่เป็นข้อบ่งชี้ที่อาจเข้าข่ายการค้ำมนุษย์ เช่น การหักค่าจ้างผิดกฎหมาย การใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมาย รวมทั้งมิให้นำจ้างยึดเอกสารประจำตัวแรงงานต่างด้าว

3.2.3 ตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการในเรือประมงทะเล โดยขยายเพิ่มเติมใน 2 จังหวัดน่านร่อง (สงขลา และนครศรีธรรมราช) เป็น 22 จังหวัดชายฝั่งทะเล มีผลดำเนินการเรือประมงผ่านการตรวจจำนวน 113 ลำ

นอกจากนี้ กองบังคับการตำรวจน้ำ มีการตรวจเรือประมง จำนวน 837 ลำ กองทัพเรือตรวจเยี่ยม / ตรวจค้น เรือประมงในทะเล ในพื้นที่รับผิดชอบของทัพเรือภาคที่ 1 – 3 จำนวน 9,590 ครั้ง

การตรวจร่วมทางทะเลอันดามันระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายมาเลเซีย

3.2.4 นอกจากการตรวจแรงงานดังกล่าวแล้ว ได้มีการพัฒนาจัดทำรูปแบบน่านร่องสมุทรสาครโมเดล ตรวจบูรณาการสถานประกอบกิจการกลุ่มเสี่ยง โดยมีชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจจากส่วนกลางร่วมดำเนินงานกับชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจตรวจบูรณาการตรวจสภาพการจ้าง สภาพการทำงานและการค้ำมนุษย์ด้านแรงงานระดับจังหวัด มีผลการดำเนินการ ดังนี้

3.2.4.1 นำร่องตรวจบูรณาการแรงงานในเรือประมง โดยชุดปฏิบัติการส่วนกลาง ลงพื้นที่ที่ตรวจร่วมกับชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจตรวจสภาพการจ้าง สภาพการทำงานและการค้ามนุษย์ จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จัดหางานจังหวัด กองบังคับการตำรวจน้ำ ประมงจังหวัด กรมเจ้าท่า บ้านพักเด็กและครอบครัว ดำเนินการบูรณาการตรวจเรือประมงทะเล ผลการตรวจส่วนใหญ่พบลูกจ้างแรงงานต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตการทำงานและไม่จัดทำทะเบียนลูกจ้างและมี 1 กรณีเป็นเด็กสัญชาติเมียนมาอายุ 15 ปี 2 เดือน ซึ่งนายจ้างได้ทำสัญญาจ้างโดยผู้ปกครองให้ความยินยอมเป็นหนังสือ เป็นการปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป และไม่พบว่ามี การบังคับใช้แรงงาน

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการเข้าตรวจแรงงานในเรือประมง

3.2.4.2 นำร่องตรวจบูรณาการสถานประกอบกิจการที่มีการใช้แรงงานต่างด้าวจำนวนมาก โดยชุดปฏิบัติการส่วนกลางลงพื้นที่ที่ตรวจร่วมกับชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจ ตรวจสภาพการจ้าง สภาพการทำงานและการค้ามนุษย์จังหวัดสมุทรสาคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการสุ่มตรวจสถานประกอบกิจการ รวม 10 แห่ง ผลการตรวจพบว่า ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวไม่มีใบอนุญาตทำงาน และไม่มีเอกสารหนังสือเดินทาง จำนวน 77 ราย ซึ่งได้แจ้งความดำเนินคดีกับนายจ้าง และประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ทีมสหวิชาชีพซึ่งได้เข้าไปร่วมตรวจบูรณาการในครั้งนี้ ไม่พบว่ามี การบังคับใช้แรงงาน

3.2.5 กระทรวงแรงงานจัดให้มีล่าม จำนวน 13 คน ที่สามารถสื่อสารกับแรงงานต่างด้าวประจำหน่วยงานสังกัด ในจังหวัดที่มีแรงงานต่างด้าวทำงานเป็นจำนวนมาก เพื่อให้แรงงานต่างด้าวเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับตามกฎหมาย

3.3 การจัดทำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practices: GLP) ในอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเล และอุตสาหกรรมเรือประมง

นอกเหนือจากการตรวจแรงงานแล้ว กระทรวงแรงงาน กรมประมง และองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ร่วมกับสมาคมภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันจัดทำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practice: GLP) สำหรับอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเล ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญภายใต้โครงการ “แก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายแรงงานเด็กในอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเล” โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือ 4 ปี (พ.ศ. 2555 – 2558) ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวเป็นการแก้ไขปัญหาที่ฐานรากของปัญหา ไม่ให้มีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และป้องกันการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเลของไทยทั้งในระดับฟาร์ม สถานประกอบการแปรรูปเบื้องต้นและโรงงานแปรรูป รวมถึงการปรับปรุงสภาพการจ้าง สภาพการทำงาน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

การจัดทำ GLP แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 กลุ่มอุตสาหกรรมคือ กลุ่มอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเล และกลุ่มอุตสาหกรรมประมงหรือเรือประมงทะเลของไทย ซึ่งได้จัดทำและพัฒนา GLP 4 ฉบับ คือ 1) GLP สำหรับสถานประกอบการแปรรูปเบื้องต้น หรือล้งกุ้งและอาหารทะเล ซึ่งได้มีการพัฒนาแล้วเสร็จ และขณะนี้ได้มีการนำไปปฏิบัติใช้ 2) GLP สำหรับโรงงานแปรรูปกุ้งและอาหารทะเลซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาทบทวนขั้นสุดท้าย เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้ 3) GLP สำหรับฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล ซึ่งได้มีการยกร่างแล้วเสร็จ พร้อมได้รับข้อคิดเห็นจากเกษตรกรฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้ง 22 จังหวัดชายฝั่งทะเล และอยู่ระหว่างการพิจารณาในขั้นสุดท้าย เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้ 4) GLP สำหรับเรือประมง ซึ่งได้มีการจัดทำยกร่างแล้วเสร็จ และอยู่ระหว่างการเตรียมการเพื่อทดสอบกับเรือประมงน่านร่อง โดยกระทรวงแรงงานจะพัฒนาเป็นมาตรฐานการใช้แรงงานที่ดีสำหรับกาประมงของไทย รวมถึงพัฒนากลไกการตรวจสอบ กำกับดูแลการใช้แรงงานในกิจการประมงทะเลร่วมกับสมาคมการประมงแห่งประเทศไทยต่อไป

การขับเคลื่อนดำเนินการ GLP สำหรับผู้ประกอบการแปรรูปเบื้องต้น และโรงงานแปรรูปอาหารทะเล โดยมีสถานประกอบการทั้งสิ้น 178 แห่ง ได้ลงนามในหนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of Intent) เพื่อแสดงถึงความมุ่งมั่นของสถานประกอบการ / โรงงานในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีหรือ GLP เช่น การฝึกอบรม GLP Trainer จำนวน 15 คน การฝึกอบรมผู้ประกอบการสถานประกอบการแปรรูปเบื้องต้นกุ้งและอาหารทะเล เพื่อให้สามารถปรับปรุงสภาพการทำงานของสถานประกอบการแล้วเป็นจำนวน 60 แห่ง และการฝึกอบรมผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปกุ้งและอาหารทะเลจำนวน 30 แห่ง

3.4 การจัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานประมงจังหวัด

3.4.1 รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานประมง 7 แห่ง (สมุทรสาคร ระยอง ตราด ชุมพร สงขลา ระนอง และสตูล) โดยราชการเป็นผู้จัดหาสถานที่ เพื่อบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองแรงงานประมงทั้งระบบ ประกอบด้วยภารกิจ 5 ด้าน โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.4.1.1 การจัดระเบียบแรงงาน กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการจัดระเบียบแรงงาน ซึ่งได้รณรงค์ให้จดทะเบียนนายจ้างและแรงงานต่างด้าวลงในฐานข้อมูลของศูนย์ฯ ใน 7 แห่ง ดังกล่าว โดยมีรายละเอียดสถิติตามตารางผลการจดทะเบียนนายจ้างและแรงงานต่างด้าว (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มกราคม 2557)

สถานะทางเอกสาร	นายจ้าง	แรงงานต่างด้าว			
		เมียนมา	กัมพูชา	ลาว	รวม
การรับรองสถานะแรงงานต่างด้าวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติ (ทร.38 / 1)	253	1,426	4,714	48	6,188
ได้รับใบอนุญาตทำงาน	142	1,251	2,987	12	4,250

หมายเหตุ: ตัวเลขส่วนต่าง คือ ยอดคำขอที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการจดทะเบียนแรงงานประมงต่างด้าวให้ถูกต้อง กรมประมงได้เร่งรัดประชาสัมพันธ์ให้นายจ้างหรือผู้ประกอบการประมง นำแรงงานประมงต่างด้าวมาจดทะเบียนแรงงานให้ถูกต้องที่ศูนย์ประสานงานแรงงานประมงทั้ง 7 แห่ง และที่สำนักงานจัดหางานจังหวัด 22 จังหวัดชายฝั่งทะเล โดยกรมประมงได้จัดทำสปอตวิทยุ เพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยเปิดผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมประมง รวมถึงประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ประกอบการประมงบริเวณท่าเทียบเรือประมงบริเวณจังหวัดชายฝั่งทะเล 22 จังหวัด ประชาสัมพันธ์ในระหว่างการปฏิบัติงานของเรือตรวจประมงทะเลในน่านน้ำไทย อีกทั้งยังได้จัดส่งกำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานประมงจังหวัดออกไปประชาสัมพันธ์ยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เช่น สมาคมประมงท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนประมงอำเภอ เพื่อประชาสัมพันธ์แก่ผู้ประกอบการเรือประมงโดยตรงรวม 1,116 ครั้ง

3.4.1.2 การจัดระเบียบเรือประมง กรมประมงและกรมเจ้าท่าได้ร่วมกัน จัดทะเบียนเรือประมงให้เป็นเรือที่ถูกต้องตามกฎหมาย (ในรูปแบบของ Mobile Unit) โดยปัจจุบันมี จำนวนเรือประมงที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายกว่า 30,000 ลำ อีกทั้ง กรมเจ้าท่าได้พิจารณาปรับปรุง มาตรการควบคุมเรือเข้าออก และมาตรการจัดระเบียบเรือประมงด้านตัวเรือและบุคคลบนเรืออย่างถูกต้อง ตลอดจนการติดตั้งหรือพัฒนาระบบเพื่อใช้บอกตำแหน่งหรือติดตามเรือประมง

3.4.1.3 การคุ้มครองแรงงาน โดยได้กำหนดให้มีการดำเนินการดังนี้ (1) จัดทำ สัญญาจ้างมาตรฐานแรงงานประมงทะเลเป็นภาษาของแรงงานต่างด้าว 3 ภาษา (2) ให้ความรู้เรื่องสิทธิ หน้าที่ของนายจ้าง ลูกจ้าง และความปลอดภัยในการทำงาน อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในภาคประมง ทะเล โดยได้จัดพิมพ์คู่มือความปลอดภัยในการทำงานในเรือประมงแล้วจำนวน 1,000 เล่ม (3) จัดทำแผน ตรวจสอบแรงงานในเรือประมงทะเลแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (4) ส่งเสริมให้นายจ้างมี แนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีในภาคประมงทะเล (Good Labour Practice for Fishing Sector: GLP / FS)

คู่มือส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน ภาษากัมพูชา เมียนมา และลาว

แผ่นพับ 4 ภาษา ไทย ลาว เมียนมา และกัมพูชา

3.4.1.4 การตรวจ ปรามปราม จับกุม และดำเนินคดี โดยมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบ และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.4.1.5 การช่วยเหลือ เยียวยาฟื้นฟูเสียหายจากการค้ามนุษย์ในกิจการประมงทะเล กระทรวงแรงงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อยู่ระหว่างการพัฒนากระบวนการประสานงานและส่งต่อกรณีการบังคับใช้แรงงานและการค้ามนุษย์ในเรือประมงให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาทิ การอนุญาตให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าวสามารถอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้เป็นการชั่วคราวระหว่างรอส่งกลับ

3.5 การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ

3.5.1 จัดเวทีชุมชน เวทีสาธารณะ และเสริมสร้างความรู้ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก สตรี และแรงงานไทยในพื้นที่เสี่ยง ที่ประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ ให้มีความพร้อม ความเข้าใจ เรื่องการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ วิธีการค้ามนุษย์ ความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต เมื่อไปใช้แรงงานในต่างประเทศ รวมทั้งวิธีการไปทำงานในต่างประเทศอย่างถูกกฎหมาย นอกจากนี้ มีการเพิ่มช่องทางให้บริการแก่คนหางานมากขึ้น ที่ผ่านมา กระทรวงแรงงานได้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ให้บริการข้อมูลแก่คนหางานและผู้รับอนุญาตทำงาน จำนวน 670,801 คน

การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน

มีการรณรงค์ให้ความรู้ และแจกจ่ายแผ่นพับประชาสัมพันธ์การค้ามนุษย์ในกลุ่มเด็ก

3.5.2 ได้จัดวันรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ ประจำปี 2556 โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น รณรงค์ติดเข็มกลัดรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ จัดทำสโปตวิทยุ / โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ การมอบโล่รางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติสำหรับผู้ปฏิบัติงาน หน่วยงาน และสื่อมวลชน ที่มีผลงานดีเด่นด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้ขยายการจัดงานให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 77 จังหวัด ทั่วประเทศ โดยสนับสนุนงบประมาณให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด จัดงานวันรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักรู้ และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ เฝ้าระวังและป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

งานรณรงค์ต่อต้านการค้ามนุษย์ ประจำปี 2556

3.5.3 เผยแพร่แผนพับความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะด้านแรงงานทั้งภาษาไทย เมียนมา กัมพูชา และลาว ตามจุดผ่านแดน และชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบสิทธิ และวิธีป้องกันตนจากขบวนการค้ามนุษย์ รวมทั้งสร้างเครือข่ายที่ทำงานเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน เพื่อส่งเสริมเครือข่ายให้คุ้มครองแรงงานต่างด้าว โดยมีผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

3.5.3.1 การให้ข้อมูล ความรู้และการฝึกอบรมแรงงานข้ามชาติเกี่ยวกับสิทธิแรงงาน และแนวปฏิบัติด้านการจัดหางาน มีจำนวนแรงงานได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 2,880 คน

3.5.3.2 การสร้างเครือข่ายแรงงาน มีจำนวนแรงงานได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 1,599 คน

3.5.4 รมรงค์ผ่านป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อวิทยุ และโทรทัศน์ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาการค้ามนุษย์ และให้ความร่วมมือในการเฝ้าระวัง ชี้เบาะแส และ / หรือ แจ้งเหตุการค้ามนุษย์ รวมถึงเพื่อให้สามารถป้องกันตนเองและครอบครัวมิให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยติดป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 58,965 ป้าย ชี้แจงประชาชนมากกว่า 290,000 คน และใช้สื่ออื่น ๆ จำนวน 58,123 ครั้ง

3.6 การอบรม การประชุม และการสัมมนาในปี 2013

การอบรม การประชุม และการสัมมนา	จำนวนครั้ง / จำนวนผู้เข้าร่วม	ผู้เข้าร่วม / กลุ่มเป้าหมาย
ด้านดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย		
การอบรมเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ โดยสถาบันฝึกอบรมระหว่างประเทศว่าด้วยการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย (International Law Enforcement Academy: ILEA) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายมีความรู้และประสานความร่วมมือในการสืบสวนสอบสวนคดีค้ามนุษย์	2 ครั้ง / 89 คน	เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจากประเทศไทย ลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม จีน ฮองกง มาเก๊า บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ตมอร์เลสเต้

การอบรม การประชุม และการสัมมนา	จำนวนครั้ง / จำนวนผู้เข้าร่วม	ผู้เข้าร่วม / กลุ่มเป้าหมาย
การอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551	5 ครั้ง / 300 คน	ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจน้ำ ทหารเรือ เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
การอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	7 ครั้ง / 369 คน	เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองทั่วประเทศ และพนักงานสอบสวนจากสถานีตำรวจนครบาล / สถานีตำรวจภูธรที่มีพื้นที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์
การประชุมทวิภาคีไทย - เมียนมา ด้านบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	2 ครั้ง / 98 คน	<p>ฝ่ายไทย ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ</p> <p>ฝ่ายเมียนมา พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจจากหน่วยงานปราบปรามการค้ามนุษย์ ตำรวจสันติบาล ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เจ้าหน้าที่กระทรวงสวัสดิการสังคม และกระทรวงการต่างประเทศ</p>
การประชุมทวิภาคีระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษกับกรมตำรวจเมียนมา เพื่อการต่อต้านการค้ามนุษย์	2 ครั้ง / 66 คน	<p>ฝ่ายไทย ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ</p> <p>ฝ่ายเมียนมา ตำรวจหน่วยงานปราบปรามการค้ามนุษย์</p>

การอบรม การประชุม และการสัมมนา	จำนวนครั้ง / จำนวนผู้เข้าร่วม	ผู้เข้าร่วม / กลุ่มเป้าหมาย
การประชุมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	2 ครั้ง / 50 คน	ตำรวจสหพันธรัฐออสเตรเลีย (Australia Federal Police: AFP) โครงการการต่อต้านการค้ามนุษย์แห่งภูมิภาคเอเชีย (Asia Regional Trafficking in Persons Project : ARTIP) สำนักบังคับใช้กฎหมายคนเข้าเมืองและศุลกากรของสหรัฐอเมริกา (Immigration and Customs Enforcement : ICE) สำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (United Nations Inter - Agency Project on Human Trafficking: UNIAP) มูลนิธิกระจกเงา (Mirror Foundation) และมูลนิธิ Freeland
การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542	1 ครั้ง / 85 คน	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมเจ้าท่า กรมการจัดหางาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ		
การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางบูรณาการความร่วมมือในการให้ความคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	1 ครั้ง / 200 คน	หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จากสหภาพนาถายความ เป็นต้น
การประชุมหรือการบริหารจัดการเกี่ยวกับการคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหายระหว่างไทย - เมียนมา และไทย - ลาว	2 ครั้ง / 100 คน	หน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงแรงงาน และองค์การระหว่างประเทศ

การอบรม การประชุม และการสัมมนา	จำนวนครั้ง / จำนวนผู้เข้าร่วม	ผู้เข้าร่วม / กลุ่มเป้าหมาย
การประชุมปรึกษาขั้นตอนการดำเนินงานในการส่งกลับคืนสู่สังคม ระหว่าง ไทย - เมียนมา และไทย - ลาว	2 ครั้ง / 80 คน	หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ
การจัดประชุมโครงการเสริมพลังแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และสร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน	50 คน	กลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคม
การประชุมเพื่อทบทวนแนวทางปฏิบัติ และวางแผนพัฒนางานด้านการคุ้มครอง และช่วยเหลือผู้เสียหายของศูนย์ OSSC ณ ทำอากาศยานสุวรรณภูมิ	2 ครั้ง / 100 คน	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย และองค์กรพัฒนาเอกชน
ด้านป้องกัน		
การอบรมนายจ้างให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยถูกต้องตามกฎหมาย ขั้นตอนวิธีการ และเงื่อนไขการออกใบอนุญาตทำงานเพื่อป้องกันการค้ามนุษย์	7 ครั้ง / 1,243 คน	หน่วยงานภาครัฐ นายจ้าง ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน และสื่อมวลชน
การอบรมเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเพื่อป้องกันการถูกล่อลวงมาแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์	890 ครั้ง / 89,000 คน	เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงใน 77 จังหวัดทั่วประเทศ
การอบรมให้ความรู้แก่แกนนำเยาวชน ประชาชน และทีมสหวิชาชีพเกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และภัยของการค้ามนุษย์ เพื่อให้สามารถป้องกันภัยของการค้ามนุษย์ได้	77 ครั้ง / 7,560 คน	แกนนำเยาวชน ประชาชน และทีมสหวิชาชีพใน 77 จังหวัดทั่วประเทศ

การอบรม การประชุม และการสัมมนา	จำนวนครั้ง / จำนวนผู้เข้าร่วม	ผู้เข้าร่วม / กลุ่มเป้าหมาย
การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อป้องกันสถานการณ์การค้ามนุษย์ ได้แลกเปลี่ยนความเห็น แนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานในอนาคต	1 ครั้ง / 230 คน	เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด 77 จังหวัด ทั่วประเทศ
เพิ่มขีดความสามารถพนักงานตรวจแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การตรวจแรงงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากประเทศบราซิล เพื่อเรียนรู้การตรวจสอบสภาพการใช้แรงงานบังคับและแรงงานเด็ก ในสถานประกอบกิจการที่เข้าถึงยาก	1 ครั้ง / 50 คน	พนักงานตรวจแรงงานในพื้นที่และส่วนกลาง เจ้าหน้าที่กรมการจัดหางาน ตำรวจน้ำ ทหารเรือ
จัดอบรมและให้ความรู้แก่นายจ้างแรงงานต่างด้าว เพื่อให้แรงงานต่างด้าวเข้าใจสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายแรงงาน มาตรการการคุ้มครองคนหางาน บทลงโทษนายจ้างที่จัดหางานโดยผิดกฎหมาย ความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ด้านการบังคับใช้แรงงาน การแจ้งเหตุ และการบูรณาการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	162 ครั้ง / 1,517 คน	นายจ้าง / เจ้าของสถานประกอบกิจการ และลูกจ้าง (แรงงานต่างด้าว)
อบรมคนหางานก่อนตัดสินใจและก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศให้ทราบถึงสิทธิของตนและช่องทางการร้องขอความช่วยเหลือในต่างประเทศ	54,125 คน	ผู้สนใจ / คนงานที่จะไปทำงานในต่างประเทศ

3.7 การป้องกันเพื่อลดการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กในภาคธุรกิจท่องเที่ยว

โปสเตอร์ณรงค์ประชาสัมพันธ์การเฝ้าระวังและป้องกันการท่องเที่ยวที่แสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กในแหล่งท่องเที่ยวหลัก

3.7.1 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ร่วมกับมูลนิธิศุภนิมิต และ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) จัดทำโครงการ Project Childhood: Combating Child Sex Tourism เพื่อดำเนินกิจกรรมป้องกันปัญหาการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กในภาคธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากประเทศออสเตรเลีย

3.7.2 จัดการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการเดินทาง ประกอบด้วยธุรกิจโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ตำรวจท่องเที่ยว กรมท่องเที่ยว องค์การอาสาสมัครเอกชน (NGO) และสื่อมวลชน ในหัวข้อจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กจากการใช้ประโยชน์ทางเพศในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการเดินทาง เพื่อรับทราบสถานการณ์และปัญหาการท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก บทบาทและการดำเนินงานของภาครัฐและเอกชนในการเฝ้าระวังและป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก จรรยาบรรณ หรือหลักปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กจากการใช้ประโยชน์ทางเพศในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นำจรรยาบรรณดังกล่าวไปปฏิบัติ

3.7.3 จัดการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย เพื่อเผยแพร่หลักจรรยาบรรณการท่องเที่ยวโลก (Global Code of Ethics) โดยองค์การการท่องเที่ยวโลก (UN World Tourism Organization : UNWTO) ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติตามอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน และเป็นการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวของไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเป็นการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวของไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การจัดประชุม เรื่อง จรรยาบรรณการท่องเที่ยวโลก

3.7.4 พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังการท่องเที่ยวแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก โดยฝึกอบรมให้กับบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เสี่ยง รวมทั้งแกนนำและภาคเอกชน รวม 4 ครั้ง

3.7.5 ประเทศไทยมีความพยายามในการลดความต้องการทางเพศเพื่อการพาณิชย์ โดยได้ดำเนินการป้องกันควบคู่กับการลดจำนวนคนต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในไทยเพื่อใช้บริการทางเพศ ด้วยวิธีการส่งผู้กระทำผิดที่ล่วงละเมิดทางเพศเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปดำเนินคดียังประเทศต้นทาง และรับมาดำเนินคดีในไทย รวมทั้งการบันทึกข้อมูลคนต่างชาติที่มีพฤติการณ์ล่วงละเมิดทางเพศไว้ในระบบบัญชีเฝ้าดูและบัญชีบุคคลต้องห้าม การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจคนเข้าเมืองปฏิเสธไม่ให้คนต่างชาติที่มีพฤติการณ์ล่วงละเมิดทางเพศเข้ามาในไทย หรือเพิกถอนการอยู่ในไทย โดยมีผลการปฏิบัติระหว่างปี 2552 - 2556 แบ่งเป็นการส่งคนต่างด้าวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปดำเนินคดีที่ประเทศต้นทาง 1 ราย และรับมาดำเนินคดีในไทย 2 ราย การบันทึกข้อมูลในระบบบัญชีเฝ้าดูและบัญชีบุคคลต้องห้าม 137 รายการปฏิเสธเข้าเมือง 79 ราย และการเพิกถอนการอยู่ในไทย 13 ราย

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินคดีกับนักท่องเที่ยวชาวต่างด้าวที่มาซื้อบริการทางเพศจากเด็กชายชาวไทยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เหตุเกิดในพื้นที่เมืองพัทยา เมื่อปลายปี 2555 ถึงเดือนเมษายน 2556 และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานจนนำไปสู่การจับกุมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาซื้อบริการทางเพศจากเด็กชาย และจับกุมนายหน้า ซึ่งเป็นผู้จัดหาเด็กชาย ในข้อหาค้ามนุษย์ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2556 ต่อมาพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาล เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2556 คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล และได้มีการบันทึกชื่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ถูกจับกุมลงในบัญชีต้องห้ามผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

4. ด้านนโยบายและการกลไกการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

4.1 คณะกรรมการระดับชาติตามกฎหมาย

ตามที่รัฐบาลไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และกำหนดให้มีคณะกรรมการระดับชาติ 2 คณะ ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการค้ามนุษย์อย่างยิ่ง โดยได้เป็นประธานการประชุมด้วยตนเอง และมอบนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เร่งรัดการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งเร่งรัดให้มีการจัดระบบแรงงานต่างด้าวเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการค้ามนุษย์ และ 2) คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ที่มีรองนายกรัฐมนตรี (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) เป็นประธาน ได้มีการประชุมหลายครั้ง เพื่อกำกับและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

การประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

การประชุมคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

4.2 งบประมาณเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

4.2.1 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินโครงการ / กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประจำปีงบประมาณ 2556 รวม 198,009,439 บาท โดยไม่รวมเงินเดือน เงินค่าตอบแทนบุคลากร และเงินค่าบริหารจัดการ ประกอบด้วย การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในรูปแบบแรงงาน การส่งเสริมศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนาประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวน ขยายผล ปราบปรามและจับกุมขบวนการค้ามนุษย์ การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายและส่งกลับภูมิลำเนา การเสริมสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังการค้ามนุษย์ และการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

4.2.2 ในส่วนของกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้สนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อดำเนินโครงการ / กิจกรรมในปี 2556 รวม 37,346,518 บาท จำแนกเป็นภาครัฐ 46 องค์กร และองค์กรเอกชน 7 องค์กร ได้แก่ มูลนิธิกระจกเงา กลุ่มหญิงสู้ชีวิต มูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็ก องค์กรพัฒนาและส่งเสริมงานบริการเพื่อสังคม องค์กรเสริมสร้างศักยภาพเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนอำเภอปาย เครือข่ายชุมชนปายป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด และสมาคมส่งเสริมการพัฒนาสตรีและเยาวชนลำปาง โครงการส่วนใหญ่เป็นการอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เช่น ตำรวจ ทิมสหวิชาชีพ เรื่องการดำเนินคดีในความผิดฐานค้ามนุษย์ การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ การบังคับใช้กฎหมาย และการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 การอบรมให้ความรู้แก่ภาคีเครือข่าย เช่น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล แกนนำเยาวชน และสถานประกอบการ เพื่อเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังและสร้างความตระหนักในเรื่องการป้องกัน แก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ตลอดจนการจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทั้งในรูปแบบของสโปดวิทยู และป้ายประชาสัมพันธ์

นอกจากนี้ กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้ให้การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นค่าครองชีพ ค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดประโยชน์ (ค่าจ้างที่ไม่ได้รับในช่วงที่ตกเป็นผู้เสียหาย) ค่าพาหนะเดินทางกลับภูมิลำเนา เป็นต้น รวม 525 คน เป็นเงินทั้งสิ้น 4,359,227.35 บาท

4.2.3 ได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และประชาสังคม ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านการประชุม อบรม และสัมมนาต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

4.3 สายด่วนเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

นายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการช่วยเหลือเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ จึงได้ริเริ่มและจัดตั้ง “OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม” ครอบคลุม 4 ประเด็นหลัก คือ การค้ามนุษย์ การตั้งครุฑไม้พร้อม แรงงานเด็ก และการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานหลักในการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย

OSCC เน้นการทำงานในลักษณะทีมสหวิชาชีพ การประสานส่งต่อที่รวดเร็ว และทันท่วงที โดยได้เพิ่มช่องทางการรับแจ้งเหตุ / เบาะแส และการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว ให้สามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทั้งทาง 1) โทรศัพท์สายด่วน 1300 จำนวน 30 คู่สาย ตลอด 24 ชั่วโมง 2) แจ้งข้อมูลผ่านเว็บไซต์ 3) Mobile Application รวมถึง 4) สามารถติดต่อด้วยตนเอง ณ หน่วยงานเครือข่ายทุกพื้นที่ทั่วประเทศ จำนวน 21,585 แห่ง ทั้งนี้ ตั้งแต่เปิดให้บริการ OSCC เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2556 จนถึง 13 มกราคม 2557 ได้ให้บริการรวม 2,134 เรื่อง แยกประเภทบริการตามตารางข้างล่าง

ลำดับ	ประเภทบริการ	หน่วยงานหลัก รับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
1.	การใช้ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	1,604	45.83
2.	การค้ามนุษย์	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	197	5.63
3.	ตั้งครุฑไม้พร้อม (คุณแม่วัยใส)	กระทรวงสาธารณสุข	316	9.03
4.	แรงงานเด็ก	กระทรวงแรงงาน	17	0.49
5.	ปัญหาสังคมอื่นๆ (เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า คนพิการ คนไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ คนหาย ยาเสพติด ฯลฯ)	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	1,366	39.03
	รวม		3,500	100.00

สำหรับการประสานส่งเรื่อง (case) ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) เมื่อเจ้าหน้าที่ของศูนย์ OSCC ได้รับแจ้งเหตุ / เบาะแสผ่านช่องทางต่าง ๆ จะต้องดำเนินคัดกรองปัญหาเบื้องต้น

2) หากเป็นการค้ามนุษย์ ต้องส่งต่อไปยังสถานีตำรวจในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบเรื่องนี้ เพื่อให้การช่วยเหลือออกจากสถานที่เกิดเหตุ และสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

3) หากพบว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะประสานส่งตัวผู้เสียหายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพ ระหว่างให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

4.4 กลไกการประสานงานระดับระหว่างประเทศ

กลไกการประสานงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในระดับระหว่างประเทศ มีคณะกรรมการบริหารสถานเอกอัครราชทูต / สถานกงสุลใหญ่ประจำประเทศต่าง ๆ โดยมีเอกอัครราชทูต / กงสุลใหญ่เป็นประธาน และมีผู้แทนประกอบด้วย กงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ ผู้แทนสำนักงานแรงงานในต่างประเทศ แรงงาน ผู้แทนด้านความมั่นคง ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนไทย ทำหน้าที่ประสานการให้ข้อมูล ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และการดำเนินคดี รวมทั้งการดำเนินความร่วมมือกับประเทศเจ้าบ้าน โดยเป็นกลไกที่เชื่อมโยงกับกลไกระดับชาติและระดับจังหวัดในประเทศ

4.5 ระบบฐานข้อมูลการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย

4.5.1 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาในการเก็บและใช้ข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีระบบฐานข้อมูลหลัก 2 ส่วน ดังนี้

4.5.1.1 ระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดี ข้อมูลในส่วนนี้ ประกอบด้วย สถิติคดีค้ามนุษย์ ข้อมูลของผู้เสียหาย ข้อมูลผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องหา ฐานความผิด การพิจารณาของอัยการและการพิพากษาของศาล เป็นต้น โดยมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการสูงสุด

4.5.1.2 ระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้เสียหาย และด้านสังคม ข้อมูลในส่วนนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลรายละเอียดของผู้เสียหาย รูปแบบ วิธีการ และสาเหตุที่ทำให้ตกเป็น ผู้เสียหาย ผลกระทบทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้เสียหาย บริการที่ผู้เสียหายได้รับ เป็นต้น โดยมี หน่วยงานหลักรับผิดชอบในการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน คือ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ทั้งนี้ โดยมีศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานกลางในการวิเคราะห์และประมวลผล เพื่อสนับสนุนการกำหนด นโยบายของรัฐบาล

5. ด้านความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และความร่วมมือระหว่างประเทศ

5.1 ความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ

นอกเหนือจากการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของหน่วยงานภาครัฐแล้ว องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้มีความตื่นตัวอย่างมาก และตั้งใจร่วมมือกับภาครัฐเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ เช่น

5.1.1 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับ Australian Aid, มูลนิธิศุภนิมิต, MTV Exit, UNIAP, Save the Children UK และ USAID จัดประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการเครือข่ายสื่อสร้างสรรค์เพื่อรณรงค์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ให้แก่กลุ่มผู้นำเด็กจากประเทศในแถบอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง ณ จังหวัดเชียงราย

5.1.2 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับ UNIAP จัดทำเอกสารคำแนะนำการโยกย้ายถิ่นฐานอย่างปลอดภัย เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ จัดพิมพ์เผยแพร่ใน 6 ภาษา ได้แก่ ไทย เมียนมา เขมร ลาว เวียดนาม และอังกฤษ

5.1.3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA) ประจำประเทศไทย ดำเนิน “โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทีมสหวิชาชีพเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องระยะเวลา 5 ปี ระหว่างปี 2552 - 2557 ประกอบด้วยกิจกรรมการศึกษาดูงานในพื้นที่ภาคเหนือซึ่งเป็นจังหวัดน่าน อากาศิ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา เป็นต้น รวมทั้งจัดประชุมทีมสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกัน นอกจากนี้ JICA ยังสนับสนุนการจัดทำ “คู่มือการทำงานทีมสหวิชาชีพในการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงาน

คุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และในปี 2557 - 2561 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีแผนร่วมกับ JICA จะจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานในการบริหารจัดการผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้วย

5.1.4 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับ Save the Children UK และศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดอบรมล่ามภาษาเขมร จำนวน 20 คน ตามหลักสูตรล่ามเพื่อการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ล่ามในการช่วยสนับสนุนภารกิจของเจ้าหน้าที่ด้านการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

5.1.5 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดประชุมจำนวน 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2555 และ 13 กุมภาพันธ์ 2556 โดยเชิญองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน องค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานของสหประชาชาติ เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังข้อเท็จจริง ความเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภาคประชาสังคม เพื่อร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ รวมถึงเพื่อเปิดโอกาสให้ส่วนราชการได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศถึงข้อมูล / ความคืบหน้าในการดำเนินงานของส่วนราชการ และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนานโยบายและติดตามการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ยังได้เชิญผู้แทนสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย เข้าร่วมการประชุมและนำเสนอเรื่องแนวทางการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของหน่วยงานฝ่ายไทย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานร่วมกับฝ่ายสหรัฐฯ

5.1.6 กรมการกงสุลร่วมกับสถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน และองค์กรอิสระต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หน่วยงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ภาคเหนือตอนบน (TRAFCORD) / มูลนิธิเพื่อความเข้าใจเด็ก (FOCUS) มูลนิธิกระจกเงา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานจังหวัดสุรินทร์) ได้จัดอบรมและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์แก่ชุมชนพื้นที่เสี่ยงในจังหวัดภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยตลอดปี 2556 มีผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ 6,200 คน โครงการนี้มีส่วนช่วยลดปัญหาการค้ามนุษย์ในต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์คนไทยที่ได้รับการช่วยเหลือจากสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศในแต่ละปีมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

5.1.7 กระทรวงแรงงานดำเนินงานร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ในโครงการส่งเสริมสิทธิแรงงานข้ามชาติ (ILO TRIANGLE Project) โดยมีองค์กรไตรภาคีและองค์กรประชาสังคม เป็นเครือข่ายดำเนินการในการพัฒนางานด้านกฎหมาย นโยบาย และเป็นกลไกส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิแรงงานต่างด้าว อาทิ มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน สำนักงานกฎหมาย SR ศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอตส์ มูลนิธิสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา มูลนิธิเพื่อสุขภาพและการเรียนรู้ของแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ มูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า และมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ และองค์กรผู้นำ

แรงงาน ได้แก่ สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย สภาองค์การลูกจ้างสมาพันธ์แรงงานแห่งประเทศไทย สภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานอุตสาหกรรมเอกชน สภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย โดยองค์การดังกล่าว มีบทบาทร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการในการพัฒนา นโยบาย กฎหมาย เป็นคณะกรรมการพัฒนาคู่มือหลักสูตรเพิ่มขีดความสามารถพนักงานตรวจแรงงานในการตรวจสถานประกอบกิจการกลุ่มเสี่ยง และดำเนินกิจกรรมให้ข้อมูล ความรู้และการฝึกอบรมแรงงานข้ามชาติเกี่ยวกับสิทธิแรงงาน แนวปฏิบัติด้านการจัดหางาน สร้างเครือข่ายแรงงานต่างด้าว ให้คำปรึกษาช่วยเหลือด้านกฎหมายแรงงานต่างด้าวและประสานส่งต่อความช่วยเหลือแก่ภาครัฐ

5.1.8 สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาพันธ์ผู้ผลิตสินค้าประมงไทย สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป สมาคมอุตสาหกรรมทูน่าไทย สมาคมกุ้งไทย สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย สมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย สมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย รวมทั้งบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่มีการจ้างแรงงานมากที่สุดในไทย ได้ร่วมลงนามในประกาศเจตจำนง เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 เพื่อต่อต้านการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมาย แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ด้านแรงงานในธุรกิจการประมงและอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง

5.1.9 สมาคมการประมงแห่งประเทศไทยได้แสดงออกถึงความจริงจังในการต่อต้านร่วมกับภาครัฐในหลายรูปแบบ เช่น

5.1.9.1 ได้ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้การช่วยเหลือลูกเรือประมงไทยจำนวน 2 คน ที่กระโดดน้ำหนีจากเรือประมงลำหนึ่ง เพื่อให้ความคุ้มครองช่วยเหลือและร้องทุกข์กล่าวโทษกับผู้ประกอบการ เจ้าของเรือ

5.1.9.2 ได้ร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ดำเนินโครงการ ILO Triangle Project โดยพัฒนาหลักสูตรความปลอดภัยในการทำงานในภาคประมงทะเล ทั้งนี้ ได้ร่วมกับบริษัทเอกชนจัดทำชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับลูกเรือประมง และแจกจ่ายให้กับเรือประมงเพื่อป้องกันอุบัติเหตุอันอาจเกิดกับแรงงานในระหว่างการทำงานประมง

5.1.10 หน่วยงานสืบสวนสอบสวนและปราบปรามด้านการตรวจคนเข้าเมือง และศุลกากร (Immigration and Customs Enforcement: ICE) และสำนักงานสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation: FBI) ได้เชิญผู้แทนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการสูงสุด ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการสืบสวนและดำเนินคดีค้ามนุษย์ ณ เมือง San Francisco และเมือง Seattle ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 22 - 27 กรกฎาคม 2556 ในระหว่างการศึกษาดูงาน หน่วยงาน ICE ได้จัดให้คณะเจ้าหน้าที่ของไทย ดูปฏิบัติการจับกุมผู้จัดหาและผู้ค้าประเวณี แล้วนำผู้ค้าประเวณีมาสัมภาษณ์ จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ค้าประเวณี บางคนเป็นผู้เสียหายของการค้ามนุษย์ จึงดำเนินคดีกับผู้จัดหาในความผิดฐานค้ามนุษย์ หลังจากการศึกษาดูงานดังกล่าวแล้วเมื่อต้นเดือนธันวาคม 2556 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ได้สั่งให้ตำรวจจับกุมผู้จัดหา และผู้ค้าประเวณีเช่นเดียวกับการปฏิบัติการของ ICE ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับกุมผู้จัดหาได้ 14 คน ผู้ค้าประเวณี 24 คน หลังจากนั้นผู้ค้าประเวณีทั้งหมดมาสัมภาษณ์พบว่า เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 9 คน จึงดำเนินคดีกับผู้จัดหา 5 คน ในความผิดฐานค้ามนุษย์ ความสำเร็จของการจับกุมผู้ค้ามนุษย์และช่วยเหลือผู้เสียหายดังกล่าว ได้จากการที่คณะเจ้าหน้าที่ของไทย มีโอกาสไปศึกษาดูงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา นับว่าเป็นความร่วมมืออย่างดียิ่งที่ประเทศไทยได้รับ จากประเทศสหรัฐอเมริกา

5.2 ความร่วมมือระดับทวิภาคี

5.2.1 ประเทศไทยได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระดับทวิภาคีกับประเทศ ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง จำนวน 4 ประเทศ ซึ่งการลงนาม MOU ร่วมกัน ได้ส่งผลให้ความร่วมมือระหว่าง ประเทศมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น และทำให้การดำเนินงานต่อต้านการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ การติดตาม ครอบครอง การประเมินความพร้อม และการส่งกลับคืนสู่ครอบครัว สำหรับปี 2556 มีการประชุมสำคัญตาม MOU ดังกล่าว ได้แก่

5.2.1.1 MOU ไทย – กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2546

เมื่อวันที่ 9 – 11 มิถุนายน 2556 ได้มีการประชุมทวิภาคีเพื่อทบทวน MOU ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ขณะนี้ไทยอยู่ระหว่างขั้นตอนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ให้ความเห็นชอบในการปรับแก้ MOU ดังกล่าว นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะที่ 1 (พ.ศ. 2556–2558) เพื่อกำหนดแผนดำเนินงานร่วมกันทั้งในด้านการป้องกัน การคุ้มครองผู้เสียหาย การปราบปราม และการส่งกลับและคืนสู่สังคม เป็นต้น

5.2.1.2 MOU ไทย – ลาว ลงนามเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2548

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินโครงการ / กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2556–2558)

5.2.1.3 MOU ไทย – เวียดนาม ลงนามเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2551

เมื่อวันที่ 24 – 26 มีนาคม 2556 ได้มีการประชุมทวิภาคีเพื่อจัดทำ แผนปฏิบัติการระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556–2558) โดยได้รับรองแนวทางการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และมาตรฐานในการส่งผู้เสียหายกลับคืนสู่สังคม เช่น การกำหนดหน่วยประสานงานหลักของทั้งสอง ประเทศ แนวทางในการติดตามหาครอบครัวผู้เสียหาย กระบวนการและขั้นตอนในการส่งกลับและรับ ผู้เสียหาย และเงื่อนไขอื่น ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล การใช้ภาษา และการทบทวนแก้ไขความร่วมมือ ในอนาคต เป็นต้น

5.2.1.4 MOU ไทย – เมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2552

(1) ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระยะที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2557) และเมื่อวันที่ 13 – 16 พฤศจิกายน 2556 ได้มีการประชุมทวิภาคีเพื่อติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2556 ไทยและเมียนมายังได้มีการลงนามร่วมกันในขั้นตอนการดำเนินงานตามมาตรฐานทวิภาคีเกี่ยวกับการบริหารจัดการในกรณีต่างๆ การส่งตัวกลับประเทศ และการนำเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลับคืนสู่สังคมด้วย

(2) ประเทศไทยและเมียนมา ได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ประสานงานตามแนวชายแดนเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ (Border Cooperation on Trafficking in Persons: BCATIP) นำร่อง 3 พื้นที่ คือ จังหวัดเชียงราย – ทำขี้เหล็ก จังหวัดระนอง – เกาะสอง และจังหวัดตาก – เมียวดี และจากความสำเร็จในการประสานงานระหว่างศูนย์ดังกล่าว ทำให้สามารถติดตามแรงงานที่ร้องขอความช่วยเหลือได้ในโรงงานแห่งหนึ่งที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของทีมสหวิชาชีพพบว่าไม่ใช่การค้ามนุษย์ อย่างไรก็ตาม ได้ให้ความช่วยเหลือตามกฎหมายแรงงาน และประสานส่งกลับทำขี้เหล็กเรียบร้อยแล้ว และมีความเห็นร่วมกันที่จะพิจารณาขยายความร่วมมือไปยังพื้นที่อื่นต่อไป

5.2.2 นอกจากนี้ รัฐบาลไทยมีความพยายามและผลักดันให้มีการลงนามใน MOU กับประเทศอื่นเพิ่มเติม ดังนี้

5.2.2.1 ไทย – มาเลเซีย โดยได้มีการเจรจาหารือเพื่อจัดทำ MOU ร่วมกันหลายครั้ง เมื่อวันที่ 27 – 30 สิงหาคม 2556 ณ ประเทศมาเลเซีย และครั้งต่อไประหว่างวันที่ 21 – 24 มกราคม 2557 ณ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย เพื่อพิจารณารายละเอียดของ MOU และให้ความเห็นชอบร่วมกันก่อนที่จะลงนามต่อไป

5.2.2.2 ไทย – สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาร่าง MOU ผ่านช่องทางการทูต โดยเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2556 กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ได้แจ้งผ่านกระทรวงการต่างประเทศว่า เห็นควรให้มีการจัดประชุมหารือร่วมกับสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เพื่อเจรจาในรายละเอียดร่วมกัน

5.2.2.3 ไทย – บรูไนดารุสซาลาม โดยไทยได้จัดส่งร่าง MOU ให้บรูไนดารุสซาลามพิจารณาแล้ว อยู่ระหว่างรอการตอบกลับจากบรูไนดารุสซาลาม

5.2.2.4 ไทย – จีน คณะผู้แทนจีนได้เดินทางมาศึกษาดูงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ และประชุมหารือกับฝ่ายไทย เมื่อวันที่ 1 – 5 กรกฎาคม 2556 ซึ่งการหารือได้พิจารณาถึงความร่วมมือในอนาคต 3 ด้าน คือ การป้องกัน การคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหาย และการปราบปราม โดยจีนจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งต่อไป เพื่อหารือถึงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันต่อไป

5.2.3 รัฐบาลไทยยังได้จัดทำบันทึกความร่วมมือกับญี่ปุ่นว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข่าวสารสำหรับการป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ (Memorandum of Cooperation between the Government of Japan and Thailand concerning the Exchange of Information for the Purpose of Preventing and Combating Trafficking in Persons) ซึ่งเป็นความร่วมมือแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียหายและผู้ต้องสงสัยในคดีค้ามนุษย์ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนผู้ต้องสงสัยในคดีค้ามนุษย์ ขยายผลการจับกุม และดำเนินคดีผู้กระทำความผิดทั้งในไทยและญี่ปุ่นอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สนับสนุนความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ซึ่งในขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างวางแผนการดำเนินงานปี 2556 – 2557

5.3 ความร่วมมือพหุภาคี

5.3.1 ความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส COMMIT ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 21 – 22 กุมภาพันธ์ 2556 ณ กรุงเทพฯ ภายใต้หัวข้อ “การประสานงานและการดำเนินงานต่อต้านการค้ามนุษย์ : ถอดบทเรียนจากกระบวนการ COMMIT และการริเริ่มระดับประเทศ” (Coordination and Action to Combat Trafficking: Lessons Learned from the COMMIT Process and Countries’ Initiatives) โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของประเทศสมาชิก (กัมพูชา จีน ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย) และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานสหประชาชาติ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ รวมทั้งเยาวชนจากประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ประมาณ 180 คน

5.3.2 ความร่วมมือกรอบอาเซียน

5.3.2.1 รัฐบาลไทยให้สัตยาบันสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน ในเดือนมกราคม 2556 โดยสนธิสัญญาดังกล่าวจะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปราบปรามการค้ามนุษย์ในภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3.2.2 กรอบการประชุมหัวหน้าตำรวจอาเซียน หรือ ASEANAPOL ซึ่งจัดประชุมเป็นประจำทุกปี การค้ามนุษย์ถือเป็นหัวข้อหลักหัวข้อหนึ่งที่ถูกบรรจุเป็นวาระหลักที่ต้องรายงานความคืบหน้าแก่ที่ประชุมประเทศสมาชิก 10 ประเทศ โดยมุ่งหวังให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิกโดยมีการกำหนดผู้ประสานการติดต่อ (Focal point) ไว้สำหรับแต่ละด้านอาชญากรรม การประชุมครั้งล่าสุดครั้งที่ 33 จัดขึ้นที่เมืองพัทยา ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 18 – 22 กุมภาพันธ์ 2556

5.3.2.3 กรอบการประชุมอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ หรือ ASEAN Transnational Crimes: ASEANTC ซึ่งมีการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials Meeting on Transnational Crimes: SOMTC) เป็นประจำทุกปี โดยการค้ามนุษย์ถือเป็นหนึ่งในอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมีการประชุมครั้งล่าสุด เป็นครั้งที่ 13 เมื่อเดือนมิถุนายน 2556 ณ ประเทศเวียดนาม นอกจากนี้ยังมีกรอบการประชุมย่อย Head of Special Units หรือ HSU ซึ่งเป็นเวทีให้ผู้แทนหน่วยต่อต้านการค้ามนุษย์จากประเทศสมาชิกได้พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและแนวทางในการปฏิบัติระหว่างกัน ในด้านคดีค้ามนุษย์

ทั้งนี้ ประเทศไทยและสิงคโปร์เป็นผู้นำในการริเริ่มวางแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ (ASEAN Regional Plan of Action (RPA) to Combat Trafficking in Persons) โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวพัฒนาตามแนวทางในแผนปฏิบัติการระดับโลกแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ เพื่อสะท้อนความพยายามในระดับภูมิภาคเพื่อปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการระดับโลก รวมทั้งเจตนาและความมุ่งมั่นของไทยและประเทศในอาเซียนที่จะร่วมมือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง

5.3.2.4 ประเทศไทยได้สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญของไทยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practices: GLP) สำหรับอุตสาหกรรมกึ่งและอาหารทะเล และอุตสาหกรรมประมง ให้กับประเทศสมาชิกอาเซียนในการประชุม ILO – ASEAN Meeting on RoadMap Against Child Labour ซึ่งเป็นการจัดการประชุมร่วมกันระหว่างองค์การแรงงานระหว่างประเทศ กับสำนักงานเลขาธิการอาเซียน ประเทศอินโดนีเซียระหว่างวันที่ 16 - 18 ธันวาคม 2556 ซึ่งองค์ความรู้ด้าน GLP ดังกล่าวเป็นมิติใหม่ในอาเซียนและได้รับความสนใจจากประเทศสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในระดับภูมิภาคอาเซียนในอนาคต

5.3.3 กรอบกระบวนการบาหลี่ ประเทศไทยและออสเตรเลียได้ร่วมจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยการให้สัตยาบันและการอนุวัติการอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารด้านการค้ามนุษย์และการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (Bali Process Workshop on the Ratification and Implementation of UNTOC and its Two Protocols) เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการนำอนุสัญญาฯ และพิธีสารฯ ไปปรับใช้ในทางปฏิบัติ โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมกว่า 110 คน จาก 24 ประเทศสมาชิก รวมทั้งมุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวให้กับหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสนับสนุนกระบวนการให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ และพิธีสารฯ ซึ่งไทยดำเนินการอย่างเข้มข้นตลอดปี 2556

5.3.4 ความร่วมมือกับสหภาพยุโรป ประเทศไทยร่วมกับสหภาพยุโรปได้จัดการประชุมโต๊ะกลมว่าด้วยการค้ามนุษย์ (Thailand – EU Expert’s Roundtable on Trafficking in Human Beings) เมื่อเดือนตุลาคม 2556 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสหภาพยุโรป รวมถึงภาคประชาสังคมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยเน้นด้านเทคนิคการสอบสวนและการดำเนินคดี รวมถึงนโยบายการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กิจกรรมดังกล่าวมีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการดำเนินคดี และเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยด้านความร่วมมือเฉพาะทางในการปราบปรามการค้ามนุษย์

5.3.5 บทบาทในเวทีสหประชาชาติ ตั้งแต่ปี 2553 ดร. สายสุรี จุติกุล ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย ได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการบริหารกองทุนสหประชาชาติ เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Board of Trustees of the United Nations Voluntary Trust Fund for Victims of Trafficking in Persons, especially women and children) และได้รับคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นสมัยที่ 2 ในวาระปี 2556 - 2559 เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่แสดงว่าประเทศไทยมีบุคลากรที่ทำงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับในระดับพหุภาคี และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในกรอบสหประชาชาติ ซึ่งมีส่วนอย่างมากในการเชื่อมโยงการทำงานในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

จ. แผนการดำเนินงานต่อไป

แม้ว่าประเทศไทยได้พยายามดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง แต่ในปี 2556 ก็ยังพบปัญหาอุปสรรค และข้อท้าทายบางประการ ดังนั้น ในปี 2557 จึงได้ร่วมกันกำหนดการดำเนินงานที่ครอบคลุมการดำเนินงานในทุกมาตรการ ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2554 - 2559 เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีความเข้มข้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการดำเนินคดี

1.1 เร่งรัดการดำเนินคดี :

1.1.1 สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ออกหนังสือเวียน คำสั่ง และกำชับให้เร่งรัดเป็นพิเศษสำหรับสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีค้ามนุษย์ เพื่อให้การดำเนินคดีความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.1.2 สำนักงานอัยการสูงสุดให้พนักงานอัยการทั่วประเทศ ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการพิจารณาดำเนินการให้มีการสืบพยานซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไว้เป็นการล่วงหน้า ในทุกคดีที่พิจารณาแล้วว่าการทำเช่นนั้นจะไม่เกิดผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อรูปคดี

1.1.3 สืบพยานโดยผ่านทางจอภาพ ตามที่ประธานศาลฎีกาได้ออกข้อบังคับไว้ ในปี 2556 ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะสามารถช่วยแก้ปัญหาคดีที่ผู้เสียหายได้กลับไปยังประเทศต้นทางแล้ว ให้สามารถเบิกความจากประเทศของตนได้ ในขณะเดียวกันก็เป็นการคุ้มครองผู้เสียหายทั้งจากการต้องเผชิญหน้ากับจำเลยในห้องพิจารณา ลดภาระการเดินทางของผู้เสียหายจากถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งบางครั้งอยู่ห่างไกลจากศาลที่ทำการพิจารณาคดี ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศจะอำนวยความสะดวกต่อการประชุมทางไกลผ่านสถานเอกอัครราชทูตในประเทศที่พยานอาศัยอยู่

1.2 การประกันตัว :

สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ กำชับให้มีการคัดค้านการประกันตัวของผู้ต้องหา ที่สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนซึ่งผู้ต้องหา หรือจำเลยอาจหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน นอกจากนี้ กระทรวงยุติธรรมจะดำเนินการให้มีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการนำมามาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการหลบหนีมาใช้เพิ่มเติม ซึ่งอาจรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีในการติดตามตัว

1.3 เรียกค่าสินไหมทดแทน :

สำนักงานอัยการสูงสุดกำกับให้พนักงานอัยการเรียก ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ตามที่มีการร้องขอทุกคดี

1.4 คัดแยกผู้เสียหาย :

สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง นำมาตรการสร้างแรงจูงใจ ให้กับเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่คัดแยกผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ผู้ช่วยทูตฝ่ายตำรวจ :

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการจัดส่งข้าราชการตำรวจไปประจำการ ณ ต่างประเทศ ในฐานะผู้ช่วยทูตตำรวจ และกงสุล (ฝ่ายตำรวจ) จำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเมียนมา ลาว กัมพูชา และจีน (มณฑลยูนนาน) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ

1.6 ความร่วมมือระหว่างประเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม :

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พัฒนาความร่วมมือในภาคปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับคดีการค้ำหนุขกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยจะเน้นความร่วมมือกับลาวและกัมพูชา ซึ่งเป็นประเทศต้นทางของผู้เสียหายจากการค้ำหนุขในประเทศไทย รวมทั้งจะกระชับความสัมพันธ์กับหน่วยงาน บังคับใช้กฎหมายของเมียนมา ที่มีประสิทธิภาพอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยจะจัดการประชุมทวิภาคีหน่วยงาน บังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของไทย และเมียนมาเพื่อต่อต้านการค้ำหนุข ครั้งที่ 2 ในปี 2557 ที่ประเทศไทย โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ประสานงานกลางและเป็นเจ้าภาพ จัดการประชุม

2. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ

2.1 การผ่อนผันให้ผู้เสียหายที่เป็นคนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราว และทำงานชั่วคราวตามกฎหมาย ขั้นตอนในการจัดทำทะเบียนประวัติ และออกบัตรอนุญาตของนายทะเบียนท้องที่ ขณะนี้ใช้ระยะเวลา 3 – 4 เดือน ทำให้ผู้เสียหายยังไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร จำเป็นต้องพิจารณา ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 การจัดบริการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นคนต่างด้าวต้องใช้ล่ามในทุกขั้นตอนของการช่วยเหลือ และล่ามที่ทำงานกับผู้เสียหาย จำเป็นต้องมีความเข้าใจปัญหา และมีจิตวิทยาในการทำงานกับผู้เสียหาย เพื่อนำมาซึ่งความไว้วางใจ และมั่นใจในกระบวนการช่วยเหลือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงมีแผนที่จะพัฒนาระบบการบริหารจัดการล่ามเพื่อการคุ้มครองผู้เสียหาย

2.3 จัดบริการช่วยเหลือผู้เสียหายให้เข้าถึงสิทธิทางกฎหมายเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกรณีผู้เสียหายฯ ที่ถูกบังคับใช้แรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีแผนที่จะจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือด้านกฎหมาย เพื่อให้คำปรึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายซักถามและให้ข้อคิดเห็นต่อคดีของตัวเอง และจัดให้มีทนายช่วยเหลือในการเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่ง แก่ผู้เสียหายที่ประสงค์จะเรียกร้องสิทธิทางกฎหมาย

2.4 เพิ่มความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประเทศต้นทางในการช่วยเหลือผู้เสียหายฯ คืนสู่สังคม เนื่องจากผู้เสียหายที่กลับภูมิลำเนา ยังเข้าไม่ถึงบริการช่วยเหลือที่หลากหลาย อาทิ เช่น โครงการจัดตั้งศูนย์แรกรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยงประเทศกัมพูชา

2.5 ศึกษาสถานการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานในระดับภูมิภาค ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการค้ามนุษย์

2.6 พิจารณาแนวทางช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพจากกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

3. ด้านการป้องกัน

3.1 การตรวจแรงงานประมง / การตรวจแรงงานในสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยง กระทรวงแรงงานได้กำหนดแผนการตรวจแรงงานประมงแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแบบสหวิชาชีพ อาทิ กองทัพเรือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมการจัดหางาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งมีภารกิจตรวจเรือประมงทะเลในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีเป้าหมายตรวจแรงงานในกิจการประมงทะเลบนฝั่ง / เรือประมงใน 22 จังหวัดชายฝั่งทะเล จำนวน 1,124 ลำและลูกจ้าง 38,360 คน รวมถึงการตรวจบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกิจการกลุ่มเสี่ยง อาทิ กุ้ง อ้อย เครื่องนุ่งห่ม โดยใช้แบบตรวจแรงงานที่มีการพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

3.2 พัฒนาแบบตรวจแรงงาน โดยเพิ่มรายการให้สามารถตรวจประเมินพฤติกรรมข้อบ่งชี้ที่อาจมีการค้ามนุษย์เกิดขึ้น เช่น การหักค่าจ้างผิดกฎหมาย การยึดเอกสารประจำตัว การบังคับใช้แรงงานกักขัง หน่วงเหนี่ยว ทำร้ายร่างกาย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการตรวจแรงงานในสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยง รวมถึงแรงงานประมง ให้สามารถเข้าถึงผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดฝึกอบรม พัฒนาศักยภาพพนักงานตรวจแรงงาน หน่วยเฉพาะกิจเพื่อตรวจเรือประมง และสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยง จำนวน 300 คน

3.3 การจัดระเบียบแรงงาน เพื่อนำแรงงานต่างด้าวเข้าสู่ระบบการจ้างงานที่ถูกต้อง โดยบูรณาการทำงานเชิงรุกร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการจัดหางาน กรมประมง กรมการปกครอง และกระทรวงสาธารณสุขเพื่อผ่อนผันแรงงานประมงให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ด้วยการขึ้นทะเบียน โดยอาจใช้รูปแบบของ One Stop Service หรือ Mobile Unit เพื่อขึ้นทะเบียนแรงงานประมงร่วมกันในพื้นที่ 22 จังหวัดชายทะเล ภายใต้การทำงานของศูนย์ประสานแรงงานประมง จังหวัดระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2557

3.4 จัดทำฐานข้อมูลที่เป็นที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนการทำงานของศูนย์ประสานแรงงานประมง จังหวัด เช่น ข้อมูลแรงงาน และข้อมูลเรือประมง เป็นต้น

3.5 ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ในประมงทะเล พ.ศ. ... และการทบทวนกฎระเบียบ เพื่อการรับแจ้งและตรวจเรือประมงที่เข้า - ออก ในการไปและกลับ จากการทำงานประมงนอกน่านน้ำไทย เป็นต้น

3.6 เร่งรัดให้สถานประกอบการที่ได้แสดงเจตจำนงในการเข้าร่วมการฝึกอบรม GLP และปรับปรุงสภาพการทำงานในสถานประกอบการไว้กับกรมประมง สามารถได้รับการฝึกอบรม GLP ให้ครบถ้วนภายในไตรมาสแรกของปี 2557 พร้อมสนับสนุนให้มีการดำเนินการปรับปรุงสภาพการทำงานในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนการติดตามให้มีการปรับปรุงสภาพการทำงานในสถานประกอบการทุก 3 เดือน ให้เป็นไปตามมาตรฐาน GLP ภายในปี 2557

3.7 จัดทำแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินธุรกิจเพื่อป้องกันการท่องเที่ยวซึ่งแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก และเพิ่มมาตรฐานการดำเนินธุรกิจเพื่อป้องกันการท่องเที่ยวซึ่งแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก รวมทั้งแนวทางการตรวจประเมินและให้การรับรองมาตรฐาน

3.8 รณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ประชากรกลุ่มเสี่ยงให้ตระหนักถึงภัยของการค้ามนุษย์ และสามารถป้องกันตนเองมิให้ตกเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ ในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

3.9 อบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่มสทวิชาซีพีด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างเข้มข้น ต่อเนื่อง

4. ด้านนโยบายและกลไกการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

4.1 พัฒนาล่ามภาษาต่างชาติในระบบสายด่วนเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยจะจัดจ้างล่ามไว้บริการ ให้คำปรึกษาแนะนำตลอด 24 ชั่วโมง โดยเริ่มจ้างในเดือนมีนาคม 2557 จำนวน 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ เมียนมา กัมพูชา และลาว และภายในเดือนกันยายน 2557 จะจ้างเพิ่มอีก 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาจีน ยาวี และเวียดนาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรับแจ้งเหตุ / เบาะแส และการให้บริการแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นคนต่างด้าว นอกจากนี้ จะแสวงหาความร่วมมือกับประเทศต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้เสียหาย และการประสานส่งต่อเคสเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และกว้างขวางมากขึ้น

4.2 พัฒนาระบบฐานข้อมูลการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทยอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดจัดอบรมการทดลองนำเข้าข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งด้านการดำเนินคดี และด้านการคุ้มครองผู้เสียหาย ประมาณเดือนมีนาคม 2557 เพื่อนำผลจากการทดลองไปวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค (Gap Analysis) และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งออกแบบวิธีการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล การประสานข้อมูล และความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

5. ด้านความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และความร่วมมือระหว่างประเทศ

5.1 ระดับระหว่างประเทศ

5.1.1 สร้างความร่วมมือด้านวิชาการในกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยรัฐบาลไทยและออสเตรเลียจะร่วมกันสนับสนุน Regional Support Office ของกระบวนการบาห์ลี ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำ Policy Guides on Criminalising Migrant Smuggling and Trafficking in Persons ในวันที่ 12 - 13 มีนาคม 2557 ซึ่ง Policy Guide ดังกล่าวมุ่งส่งเสริมความเข้าใจพันธกรณีของอนุสัญญาฯ และพิธีสารฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อช่วยให้รัฐภาคีดำเนินการตามพันธกรณีดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2 เป็นเจ้าภาพจัดประชุมเชิงปฏิบัติการต่อเนื่อง เพื่อกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (GMS Follow - Up Workshop for Joint Standard Setting on Trafficking - in - person Victim Identification Guidelines and Standard Operating Procedures) ระหว่างวันที่ 24 - 26 มีนาคม 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาร่างแนวทางปฏิบัติและแบบสอบถามที่ใช้ในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งได้จัดทำร่วมกันเมื่อคราวประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการริเริ่มและโอกาสในการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการคัดแยกผู้เสียหายและแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS Workshop on Initiatives and Opportunities for Joint Standard Setting on Victim Identification Guidelines and Standard Operating Procedures (SOPs) เมื่อปี 2555 ณ กรุงเทพฯ ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และประเด็นท้าทายในการคัดแยกผู้เสียหายระหว่างประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

5.1.3 ขยายความร่วมมือกับประเทศที่นำเข้าและส่งออกแรงงานผ่านช่องทางที่เป็นทางการโดยการจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลบังคลาเทศ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการเจรจาเนื้อหาของบันทึกความเข้าใจกับบังคลาเทศ นอกจากนี้ ยังเตรียมการทบทวนและพิจารณาปรับปรุงบันทึกความเข้าใจเพื่อนำเข้าแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

5.2 ระดับประเทศ

5.2.1 จัดงานรณรงค์เพื่อสร้างความตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับประเทศ ภายใต้ชื่อ “United against Trafficking in Persons” ซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างความตื่นตัวและสนับสนุนให้ภาคสาธารณะและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนในความพยายามเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กิจกรรมดังกล่าวจะประกอบด้วยการประชุมระดับระหว่างประเทศและกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสความตื่นตัวและตระหนักในปัญหาการค้ามนุษย์ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความสนใจและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการป้องกันและแก้ไข

5.2.2 จัดประชุมระดับประเทศว่าด้วยอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารด้านการค้ามนุษย์ เพื่อให้หน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ และพิธีสารฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

